2026/1021

11.5.2026

EUROOPAN PARLAMENTIN JA NEUVOSTON DIREKTIIVI (EU) 2026/1021,

annettu 29 päivänä huhtikuuta 2026,

korruption torjunnasta sekä neuvoston puitepäätöksen 2003/568/YOS ja sellaisen lahjonnan torjumisesta, jossa on osallisina Euroopan yhteisöjen virkamiehiä tai Euroopan unionin jäsenvaltioiden virkamiehiä, tehdyn yleissopimuksen korvaamisesta sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (EU) 2017/1371 muuttamisesta

EUROOPAN PARLAMENTTI JA EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, jotka

ottavat huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen ja erityisesti sen 82 artiklan 1 kohdan d alakohdan sekä 83 artiklan 1 ja 2 kohdan,

ottavat huomioon Euroopan komission ehdotuksen,

sen jälkeen kun esitys lainsäätämisjärjestyksessä hyväksyttäväksi säädökseksi on toimitettu kansallisille parlamenteille,

ottavat huomioon Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunnon ([1]),

ottavat huomioon alueiden komitean lausunnon ([2]),

noudattavat tavallista lainsäätämisjärjestystä ([3]),

sekä katsovat seuraavaa:

(1) Korruptio on edelleen unionin tasolla merkittävä ongelma, joka uhkaa yhteiskuntien vakautta ja turvallisuutta muun muassa mahdollistamalla järjestäytyneen ja muun vakavan rikollisuuden. Korruptio heikentää demokraattisia instituutioita ja niitä yleismaailmallisia arvoja, joihin unioni perustuu, varsinkin oikeusvaltioperiaatetta, demokratiaa, tasa-arvoa ja perusoikeuksien suojelua. Se vaarantaa talouden kehityksen, menestyksen ja kestävyyden sekä osallistavuuden. Korruption torjunta on olennaista demokratian laadun vahvistamiseksi ja oikeusvaltion täyden toteutumisen varmistamiseksi. Korruption tehokas ehkäiseminen ja torjunta edellyttää kattavaa ja monialaista lähestymistapaa. Tämän direktiivin tarkoituksena on torjua korruptiota rikosoikeudellisin keinoin mahdollistamalla nykyistä parempi rajatylittävä yhteistyö toimivaltaisten viranomaisten välillä.

(2) Neuvoston puitepäätöksessä 2003/568/YOS ([4]) säädetään korruption kriminalisointia koskevista vaatimuksista yksityisen sektorin osalta. Euroopan unionista tehdyn sopimuksen K.3 artiklan 2 kohdan c alakohdan nojalla tehdyssä yleissopimuksessa sellaisen lahjonnan torjumisesta, jossa on osallisena Euroopan yhteisöjen virkamiehiä tai Euroopan unionin jäsenvaltioiden virkamiehiä ([5]), jäljempänä 'yleissopimus sellaisen lahjonnan torjumisesta, jossa on osallisina Euroopan yhteisöjen virkamiehiä tai Euroopan unionin jäsenvaltioiden virkamiehiä', käsitellään tiettyjä korruption muotoja, joissa on osallisena Euroopan yhteisöjen virkamiehiä tai jäsenvaltioiden virkamiehiä yleensä. Nämä välineet eivät kuitenkaan ole riittävän kattavia, ja korruptio on tällä hetkellä kriminalisoitu eri jäsenvaltioissa vaihtelevasti, mikä haittaa korruption yhdenmukaista ja tehokasta torjuntaa koko unionissa. Lisäksi on ilmennyt puutteita täytäntöönpanossa sekä esteitä eri jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten välisessä yhteistyössä. Tämän direktiivin tarkoituksena on muuttaa ja laajentaa näiden välineiden säännöksiä ja määräyksiä. Koska muutoksia on paljon ja ne ovat merkittäviä, molemmat välineet olisi selkeyden vuoksi korvattava kokonaan niiden jäsenvaltioiden osalta, joita tämä direktiivi sitoo.

([1]) EUVL C, C/2024/886, 6.2.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/886/oj.
([2]) EUVL C, C/2024/1048, 9.2.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/1048/oj.
([3]) Euroopan parlamentin kanta, vahvistettu 26. maaliskuuta 2026 (ei vielä julkaistu virallisessa lehdessä), ja neuvoston päätös, tehty 21. huhtikuuta 2026.
([4]) Neuvoston puitepäätös 2003/568/YOS, tehty 22 päivänä heinäkuuta 2003, lahjonnan torjumisesta yksityisellä sektorilla (EUVL L 192, 31.7.2003, s. 54, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec_framw/2003/568/oj).
([5]) Euroopan unionista tehdyn sopimuksen K.3 artiklan 2 kohdan c alakohdan nojalla tehty sellaisen lahjonnan, jossa on osallisina Euroopan yhteisöjen virkamiehiä tai Euroopan unionin jäsenvaltioiden virkamiehiä, torjumista koskeva yleissopimus (EYVL C 195, 25.6.1997, s. 2).

(3) Voimassa olevaa oikeudellista kehitystä olisi päivitettävä ja vahvistettava, jotta helpotetaan korruption tehokasta torjuntaa koko unionissa. Tällä direktiivillä pyritään kriminalisoimaan tahalliset korruptiorikokset. Aikomus ja tieto rikoksesta voidaan päätellä objektiivisista tosiseikoista. Koska tässä direktiivissä säädetään vähimmäissäännöistä, jäsenvaltiot voivat edelleen vapaasti toteuttaa tai ylläpitää korruptiorikoksia koskevia tiukempia sääntöjä. Tämä direktiivi perustuu voimassa olevaan oikeudelliseen kehykseen, eikä sen pitäisi tulkita pyrkivän heikentämään nykyisiä kansallisia korruptiontorjuntasääntöjä.

(4) Korruptio on kansainvälinen ilmiö, joka vaikuttaa kaikkiin yhteiskuntiin ja talouksiin. Kansallisella tai unionin tasolla hyväksyttävissä toimenpiteissä olisi otettava huomioon tämä kansainvälinen ulottuvuus. Unionin toimissa olisi tästä syystä otettava huomioon Euroopan neuvoston korruption vastaisen valtioiden ryhmän (GRECO), Taloudellisen yhteistyön ja kehityksen järjestön (OECD) ja Yhdistyneiden kansakuntien huumeiden ja rikollisuuden torjunnasta vastaavan järjestön (UNODC) työ.

(5) Korruption moninaiset ilmenemismuodot edellyttävät jäsenvaltioilta koordinoitua ja yhdenmukaista lähestymistapaa, jotta korruption perimmäisiin syihin ja seurauksiin voidaan puuttua tehokkaasti. Korruption tehokasta torjuntaa varten tarvitaan sekä ehkäisy- että torjuntamekanismeja. Jäsenvaltioita kannustetaan toteuttamaan monenlaisia ehkäiseviä, lainsäädännöllisiä ja yhteistyöhön perustuvia toimenpiteitä osana korruption torjuntaa. Vaikka korruptio on ensisijaisesti rikos ja tietyt korruptiorikokset ja korruptioon liittyvät rikokset määritellään kansallisessa lainsäädännössä ja kansainvälisessä oikeudessa, myös lahjomattomuusperiaatteen laiminlyöminen, ilmoittamattomat eturistiriidat tai integriteettiä koskevien sääntöjen vakavat rikkomiset voivat johtaa korruptiorikoksiin, jos niihin ei puututa. Korruption ehkäiseminen vähentää rikosten torjunnan tarvetta ja tuottaa myös laajempia hyötyjä, sillä sen avulla lisätään kansalaisten luottamusta ja hallitaan virkamiesten toimintaa. Tehokkaiden korruptionvastaisten lähestymistapojen olisi kaikissa jäsenvaltioissa perustuttava toimenpiteisiin, joilla lisätään avoimuutta, edistetään integriteettiä, myös sääntelemällä eturistiriitojen, lobbauksen ja pyöröovi-ilmiön kaltaisia seikkoja. Julkisten elinten olisi pyrittävä toimimaan mahdollisimman lahjomattomasti, avoimesti ja ilman, että niihin kohdistuu sopimatonta vaikuttamista. Tämä on merkittävä osa laajempaa korruption torjuntaa. Tehokkaiden, avoimien ja vaikuttavasti toimivien jäsenvaltioiden, jotka pyrkivät kitkemään korruptiota tuloksellisesti, peruspilarina on julkishallinto, jonka henkilöstö koostuu erittäin pätevistä ja korkean integriteetin omaavista henkilöistä. Avoimuuden, tehokkuuden ja objektiivisten kriteerien käytön lisääminen virkamiesten palvelukseenotossa ja ylennyksissä voisi auttaa saavuttamaan tällaisen henkilöstön. Koska myös yksityinen sektori on keskeisessä asemassa korruption ehkäisemisen ja havaitsemisen kannalta, jäsenvaltiot voivat kannustaa kehittämään ja panemaan täytäntöön vahvoja ja tehokkaita noudattamisen valvontamekanismeja yksityisissä yrityksissä. Jotta voidaan varmistaa, että tällaisten noudattamisen valvontamekanismien, joihin voisi sisältyä riskikartoitus, käytännesäännöt, kolmansien osapuolten suorittama arviointi sekä sisäinen valvonta ja tarkastus, tehokkuuteen sovelletaan yhteistä toimintatapaa, jäsenvaltiot voivat kehittää yhteisiä suuntaviivoja yhteistyössä.

(6) Vaikka tässä direktiivissä noudatetaan täysimääräisesti kaikkia kansallisten perustuslakien, perustuslaillisten periaatteiden ja lakien asiaankuuluvia säännöksiä, on korostettava, että yksilöiden – erityisesti julkisissa viroissa olevien henkilöiden – perusteeton suojaaminen korruptiorikoksia koskevalta vastuuvelvollisuudelta voisi heikentää kansalaisten luottamusta tavalla, joka on ristiriidassa tämän direktiivin tavoitteiden kanssa.

(7) Jäsenvaltioilla olisi oltava elimiä tai organisaatioyksiköitä, joiden tehtävänä on ehkäistä ja torjua korruptiota, sanotun kuitenkaan vaikuttamatta niiden institutionaaliseen ja hallinnolliseen riippumattomuuteen. Jäsenvaltiot eivät ole tämän direktiivin nojalla velvollisia perustamaan uusia elimiä tai organisaatioyksiköitä, kuten erityistuomioistuimia, ja ne voivat päättää antaa saman elimen tai organisaatioyksikön hoidettavaksi sekä ennalta ehkäiseviä että torjuntatehtäviä ja muihin rikoksiin, kuten järjestäytyneeseen rikollisuuteen, liittyviä tehtäviä. Jäsenvaltioiden riippumattomuusperiaatteen mukaisesti tällaisten elinten tai yksiköiden ei välttämättä tarvitse olla keskuslaitoksia tai keskustason organisaatioyksiköitä. Kun tällaisilla korruptiontorjuntaelimillä on valtuudet tehdä päätöksiä niiden tietoon saatetuista tai niiden yksilöimistä tapauksista tai antaa tarpeellisiksi katsomiaan suosituksia, niiden olisi voitava toimia ilman muiden tahojen epäasianmukaista puuttumista tai sopimatonta vaikuttamista siten, että ne ovat suojassa sopimattomalta ulkoiselta väliintulolta tai painostukselta, mutta kuitenkin jäsenvaltioiden institutionaalista ja hallinnollista riippumattomuutta täysin kunnioittaen. Jotta varmistetaan tällaisten elinten tai organisaatioyksiköiden toiminnan vaikuttavuus, jäsenvaltioiden olisi varmistettava, että tällaisille elimille tai organisaatioyksiköille annetut resurssit ja valtuudet on mitoitettu oikein, jotta ne voivat hoitaa tehtävänsä asianmukaisesti ja jotta mahdollistetaan erityisosaaminen korruption ehkäisemisen ja torjumisen alalla.

(8) Kansalaisten tietoisuuden lisäämiseksi korruption laajuudesta, ominaispiirteistä ja vaikutuksista olisi oltava mahdollista toteuttaa erilaisia toimenpiteitä, myös yhteistyössä asiaankuuluvien sidosryhmien, kuten kansalaisyhteiskunnan, tiedeyhteisön ja tiedotusvälineiden, kanssa. Tällaisia toimenpiteitä voisivat olla esimerkiksi erityiset tiedon lähteet, julkaisukokoelmat ja kokoelmat asiaankuuluvasta sääntelystä sekä yleisölle avoimet tietoisuuden lisäämiskampanjat ja seminaarit helposti ymmärrettävällä kielellä.

(9) Unioni on sopimuspuolena korruption vastaisessa Yhdistyneiden Kansakuntien yleissopimuksessa, jäljempänä 'YK:n korruptiosopimus', joka on kattavin korruption torjuntaa koskeva kansainvälinen oikeudellinen väline ja joka sisältää toimia korruption ehkäisemiseksi ja torjumiseksi. Yleissopimuksessa edellytetään, että sen sopimuspuolet toteuttavat lainsäädännöllisiä ja muita toimenpiteitä säätääkseen rangaistavaksi lahjonnan, varojen väärinkäytön ja rahanpesun ja harkitsevat tarvittavien lainsäädännöllisten ja muiden toimenpiteiden toteuttamista muiden tekojen, kuten virka-aseman väärinkäytön, vaikutusvallan kauppaamisen ja laittoman vaurastumisen, säätämiseksi rangaistaviksi. Yhdistyneiden kansakuntien yleiskokous hyväksyi vuonna 2021 korruption vastaisen erityisistunnon yhteydessä poliittisen julistuksen yhteisestä sitoumuksesta puuttua tehokkaasti haasteisiin ja toteuttaa toimenpiteitä korruption ehkäisemiseksi ja torjumiseksi ja kansainvälisen yhteistyön vahvistamiseksi. Julistuksessa annettujen sitoumusten mukaisesti unionin olisi mahdollisuuksien mukaan mentävä YK:n korruptiosopimuksen mukaisia vähimmäisvaatimuksia pidemmälle ja hyväksyttävä lisätoimenpiteitä korruption ehkäisemiseksi ja torjumiseksi. Tämän direktiivin laadinnassa on hyödynnetty YK:n korruptiosopimuksen täytäntöönpanon tarkastelumekanismista saatuja huomioita ja parhaita käytäntöjä.

(10) Kun otetaan huomioon korruptiouhkien kehitys, unionin ja jäsenvaltioiden kansainvälisen oikeuden mukaiset oikeudelliset velvoitteet sekä kansallisten oikeudellisten kehysten kehitys, korruptiorikosten määritelmiä olisi yhdenmukaistettava edelleen kaikissa jäsenvaltioissa niin, että se kattaa korruption nykyistä laajemmin.

(11) Jotta vältetään julkisella sektorilla tapahtuvien korruptiorikosten rankaisematta jääminen, tämän direktiivin soveltamisala olisi määriteltävä selkeästi. Ensinnäkin virkamiehen käsitteen olisi katettava myös kansainvälisissä organisaatioissa, kuten unionin toimielimissä, virastoissa ja elimissä ja kansainvälisissä tuomioistuimissa, työskentelevät henkilöt. Toiseksi monet yhteisöt tai henkilöt hoitavat julkisia tehtäviä olematta muodollisesti virkasuhteessa ja tästä syystä virkamiehen käsitteen olisi katettava kaikki asiaankuuluvat henkilöt, jotka ovat hallinto- tai oikeusvirassa joko nimitettynä tai vaaleilla valittuna tai sopimussuhteisena työntekijänä, sekä kaikki julkisia palveluja tarjoavat henkilöt, jotka käyttävät julkista valtaa tai ovat tällaisen julkisen tehtävän hoitamisen osalta viranomaisten valvonnan ja seurannan alaisia, vaikka heillä ei olisi muodollista virkasuhdetta. Tämän direktiivin soveltamiseksi virkamiehen määritelmän olisi katettava myös valtion omistamissa ja valtion määräysvallassa olevissa yrityksissä sekä julkisen palvelun tehtäviä hoitavissa omaisuudenhoitosäätiöissä ja yksityisomistuksessa olevissa yrityksissä ja niiden perustamissa tai ylläpitämissä oikeushenkilöissä julkisia tehtäviä hoitavat henkilöt. Kaikki lainsäädännöllisessä virassa kansallisella, alueellisella tai paikallisella tasolla olevat henkilöt olisi rinnastettava tässä direktiivissä kansallisiin virkamiehiin kansallisen lainsäädännön mukaisesti.

(12) Korkean tason virkamiehillä olisi tarkoitettava henkilöitä, jotka hoitavat keskeisiä täytäntöönpanevia, hallinnollisia, lainsäädännöllisiä tai oikeudellisia tehtäviä. Tällaisia tehtäviä voivat olla aktiivinen osallistuminen viranomaistehtävien kehittämiseen tai toteuttamiseen, politiikkojen määrittely ja täytäntöönpano, lainvalvonta, lainsäädännön ehdottaminen tai täytäntöönpano, määräysten tai normatiivisten asetusten hyväksyminen ja täytäntöönpano, julkisia menoja koskevien päätösten tekeminen ja päätösten tekeminen henkilöiden nimittämisestä keskeisiin toimeenpaneviin, hallinnollisiin, lainsäädännöllisiin tai oikeudellisiin tehtäviin sekä oikeustapauksista päättäminen. Korkean tason virkamiehiin voivat kuulua kansalliset virkamiehet, kuten keskus- ja aluehallinnon johtajat, keskus- ja aluehallinnon jäsenet, varaministerit, valtiosihteerit, keskeiset poliittiset neuvonantajat, ministerin kabinetin johtajat ja jäsenet, jos sellainen on perustettu, sekä parlamenttien jäsenet, perustuslakituomioistuinten ja ylimpien tuomioistuinten jäsenet, ylin syyttäjä ja ylimpien tarkastuselinten jäsenet sekä Euroopan komission kollegion ja Euroopan parlamentin jäsenet.

(13) Oikeudellista kehystä on vahvistettava, jotta voidaan torjua lahjontaa ja varmistaa, että lainvalvonta- ja syyttäjäviranomaisilla on käytössään tehokkaat ja oikeasuhteiset välineet. Virkamiesten lahjonnan yhteydessä voidaan erottaa kaksi lahjonnan tyyppiä. Lahjuksen antaminen julkisella sektorilla tapahtuu, kun henkilö lupaa, tarjoaa tai antaa minkä tahansa oikeudettoman edun vaikuttaakseen virkamieheen. Lahjuksen ottaminen julkisella sektorilla tapahtuu, kun virkamies pyytää tai ottaa vastaan tällaisen oikeudettoman edun taikka hyväksyy sellaista koskevan tarjouksen tai lupauksen, jotta hän toimii tai jättää toimimatta tietyllä tavalla. Edut voivat olla aineellisia tai aineettomia sekä rahamääräisiä tai muita kuin rahamääräisiä. Etua ei katsota oikeudettomaksi esimerkiksi silloin, kun se sallitaan laissa tai hallinnollisissa säännöissä tai kun on kyse pienimutoisista lahjoista tai arvoltaan erittäin vähäisistä lahjoista. Direktiivissä olisi vahvistettava myös yksityissektorilla tapahtuvaa lahjontaa ja muita korruption muotoja koskevat vähimmäissäännöt, sillä yksityissektorilla välittömiä uhreja ovat muun muassa epäoikeudenmukaisista vaikutuksista kärsivät yritykset, ja jokainen lahjus voi vähentää vapaata kilpailua. Lahjontarikos julkisella sektorilla perustuu sellaisen lahjonnan torjumisesta, jossa on osallisina Euroopan yhteisöjen virkamiehiä tai Euroopan unionin jäsenvaltioiden virkamiehiä, tehdyn yleissopimuksen 2 ja 3 artiklassa määriteltyihin lahjuksen ottamiseen ja lahjuksen antamiseen, eikä sitä saisi tulkita tai soveltaa tavalla, joka on lievempi kuin mainitut yleissopimuksen säännökset.

(14) Yksityisen sektorin yhteisöjen johtajien tai työntekijöiden toiminta, joka rikkoo heidän ammatillisia velvollisuuksiaan taloudellisessa, rahoituksellisessa tai liiketoiminnassa, voi vahingoittaa yksityisen yrityksen etuja sekä myös vääristää kilpailua tavaroiden tai kaupallisten palvelujen ostamisen yhteydessä, mikä aiheuttaa haittaa sekä mahdollisille kilpailijoille että suurelle yleisölle. Säätämällä yksityisellä sektorilla tapahtuva lahjonta rangaistavaksi pyritään ehkäisemään kumpaakin haittaa. Tämän olisi autettava estämään kolmansia osapuolia puuttumasta oikeudenmukaiseen liiketoimintaan lupaamalla, tarjoamalla tai antamalla yksityisen sektorin yhteisöjen johtajille tai työntekijöille oikeudetonta etua, jotta nämä toimisivat tai jättäisivät toimimatta niin, että rikkovat velvollisuuksiaan (lahjuksen antaminen yksityisellä sektorilla). Rangaistavaksi säätämisen olisi katettava myös yksityisen sektorin yhteisöjen johtajat ja työntekijät, jotka pyytävät oikeudetonta etua tai vastaanottavat oikeudettoman edun taikka hyväksyvät sellaista koskevan tarjouksen tai lupauksen, jotta he toimisivat tai jättäisivät toimimatta niin, että rikkovat velvollisuuksiaan (lahjuksen ottaminen yksityisellä sektorilla).

(15) Sen varmistamiseksi, että virkamiehet eivät tahallisesti vahingoita asianomaisen julkisen tai yksityisen yhteisön taloudellisia etuja käyttämällä varoja muihin tarkoituksiin kuin niihin, joihin ne on tarkoitettu, olisi laadittava sitä rikosta koskevat säännöt, johon virkamiehet syyllistyvät käyttäessään hallinnoimiaan varoja väärin. Jotta väärinkäyttö katsottaisiin rikokseksi, sen olisi tuotettava etua virkamiehelle tai kolmannelle osapuolelle tai vahingoitettava asianomaisen julkisen tai yksityisen yhteisön taloudellisia etuja. Jotta korruption torjunta olisi kokonaisvaltaista, jäsenvaltioita kannustetaan säätämään rangaistavaksi myös yksityisellä sektorilla tapahtuva varojen väärinkäyttö. Jäsenvaltioiden ei pitäisi määritellä rikosta siten, että se edellyttää sekä vahingon että edun toteamista.

(16) Julkisiin päättäjiin kohdistuva vaikuttaminen oikeudettoman edun saamiseksi voi haitata vakavasti julkishallinnon moitteetonta toimintaa. Vaikutusvallan kauppaamisrikoksen tunnusmerkistön olisi katettava kaksi erilaista tilannetta, joissa sitä toteutetaan tahallisesti, jotta siihen voidaan puuttua asianmukaisesti. Ensinnäkin rikoksen olisi katettava oikeudettoman edun lupaaminen, tarjoaminen tai antaminen sellaisessa vaikutusvallan epäasiallisessa käyttämistarkoituksessa, jonka tavoitteena on saada oikeudetonta etua virkamieheltä. Toiseksi sen olisi katettava myös tilanteet, joissa pyydetään tai saadaan oikeudetonta etua taikka hyväksytään sellaista koskeva tarjous tai lupaus sellaisessa vaikutusvallan epäasiallisessa käyttämistarkoituksessa, jonka tavoitteena on saada oikeudetonta etua virkamieheltä. Tällaista toimintaa olisi pidettävä rikoksena riippumatta siitä, oliko vaikutusvalta väitettyä vai todellista ja käytettiinkö vaikutusvaltaa sekä johtiko vaikutusvallan käyttäminen haluttuun tulokseen. Edunvalvonnan tai oikeudellisen edustamisen hyväksyttyjen muotojen laillista käyttämistä, jolla voidaan pyrkiä vaikuttamaan laillisesti julkiseen päätöksentekoon mutta johon ei liity oikeudettomien etujen vaihtoa, ei tulisi sisällyttää tämän rikoksen soveltamisalaan. Tällaiset edunvalvonnan muodot, kuten vaikuttamistoiminta, tapahtuvat usein säännellyssä ympäristössä juuri siksi, ettei avoimuuden puute edesauta korruptiota. Toimivat eturistiriitojen ilmoittamista, pyöröovi-ilmiötä tai poliittisten puolueiden rahoitusta koskevat täydentävät säännöt voivat myös auttaa välttämään harmaita alueita ja ehkäisemään sopimatonta vaikuttamista. Vaikutusvallan kauppaamisrikosten yhteydessä vaikutusvallan epäasiallisesta käyttämisestä saatavaan oikeudettomaan etuun kuuluu korvaus näistä edustuksen muodoista, jos tällainen toiminta toteutetaan tavalla, joka täyttää rikoksen muun tunnusmerkistön, myös sovellettavien sääntöjen merkityksellisen rikkomisen vuoksi.

(17) Lainvastaisuudet julkisten tehtävien hoitamisessa uhkaavat heikentää kansalaisten luottamusta, oikeusvaltioperiaatetta ja taloudellista oikeudenmukaisuutta sekä voivat aiheuttaa vakavaa haittaa yleiselle edulle. Tällaisen haitan ehkäisemiseksi jäsenvaltioiden olisi määritettävä vakavat lainvastaisuudet, olivat ne sitten toimia tai laiminlyöntejä tai molempia. Tällaisia vakavia lainvastaisuuksia voivat olla esimerkiksi sellaisten lakien tai asetusten rikkominen, joiden tarkoituksena on taata ehdokkaille vapaa pääsy ja tasavertaisin ehdoin tehdyt sopimukset, tai tuomareiden tai välimiesten harjoittama lainsäädännön tahallinen soveltaminen virheellisesti. Jäsenvaltioiden olisi voitava rajoittaa julkisten tehtävien lainvastaista hoitamista koskevan rikoksen soveltaminen tiettyihin virkamiesryhmiin. Määrittäessään merkityksellisiä vakavia lainvastaisuuksia jäsenvaltiot voisivat ottaa huomioon muun muassa sen, toteutetaanko teko oikeudettoman edun saamiseksi asianomaiselle virkamiehelle tai kolmannelle osapuolelle tai toteutetaanko se henkilön laillisten oikeuksien tai oikeutettujen etujen vahingoittamiseksi.

(18) Oikeudenkäytön häiritseminen on rikos, jolla tuetaan korruptiota muiden rikosten lisäksi. Tämä tunnustetaan jäsenvaltioiden rikoslainsäädännössä. Tästä syystä oikeudenkäytön häiritseminen on säädettävä rikokseksi, jonka tunnusmerkistöön kuuluvat fyysisen voiman käyttö, uhkailu tai pelottelu tai suostuttelu, jonka tarkoituksena on saada aikaan valheellisen todistajanlausunnon antaminen tai valheellisten todisteiden esittäminen. Tämän rikoksen soveltamisalan tulisi kattaa myös toimet, joilla pyritään puuttumaan todistajanlausunnon antamiseen tai todisteiden esittämiseen taikka oikeus- tai lainvalvontaviranomaisten virkatehtävien hoitoon. YK:n korruptiosopimuksen mukaisesti tätä direktiiviä sovelletaan vain oikeudenkäytön häiritsemiseen korruptiorikokseen liittyvässä menettelyssä. Kun jäsenvaltiot saattavat tämän direktiivin osaksi kansallista lainsäädäntöään, niitä ei pitäisi velvoittaa säätämään tämän direktiivin II luvussa säädetystä korruptiorikoksiin liittyvästä oikeudenkäytön häiritsemistä koskevasta erityisestä rikoksesta, jos niiden kansalliseen lainsäädäntöön sisältyy kaikkiin rikoksiin, myös korruptioon, sovellettava yleinen säännös oikeudenkäytön häiritsemisen kriminalisoinnista. Jäsenvaltiot voivat kriminalisoida tällaisen toiminnan myös säätämällä kansallisella tasolla useista rikoksista.

(19) Korruptio perustuu haluun saada oikeudettomia taloudellisia ja muita etuja. Jotta vähennetään yksittäisten henkilöiden ja rikollisjärjestöjen kannustimia tehdä uusia rikoksia ja estetään henkilöitä suostumasta varojen valeomistajiksi, korruptiorikosten avulla tapahtuva vaurastuminen olisi kriminalisoitava. Tämän pitäisi vaikeuttaa laittomasti hankittujen varojen salaamista ja vähentää korruption leviämistä sekä yhteiskunnalle aiheutuvaa vahinkoa. Avoimuus auttaa toimivaltaisia viranomaisia havaitsemaan mahdollisen laittoman vaurastumisen. Esimerkiksi sellaisilla lainkäyttöalueilla, joilla virkamiesten on annettava ilmoitus varallisuudestaan säännöllisin väliajoin, muun muassa aloittaessaan tehtävässään ja lopettaessaan sen hoitamisen, viranomaiset voivat arvioida, vastaako ilmoitettu varallisuus ilmoitettuja tuloja.

(20) Jäsenvaltioiden olisi toteutettava toimenpiteitä määritelläkseen rangaistavaksi rikokseksi varojen todellisen luonteen, alkuperän, sijainnin, niistä määräämisen, niiden liikkeiden, niitä koskevien oikeuksien tai niiden omistuksen tahallisen salaamisen tai peittämisen tietoisena siitä, että kyseiset varat ovat peräisin lahjontarikoksista julkisella tai yksityisellä sektorilla, varojen väärinkäytöstä, vaikutusvallan kauppaamisesta, oikeudenkäytön häiritsemisestä tai yllyttämisestä, avunannosta ja yrityksestä tässä direktiivissä säädetyllä tavalla.

(21) Lainvastainen poliittinen rahoitus voi olla keino saada päätöksentekijät tekemään päätöksiä, jotka saattavat olla rahoittajan edun mukaisia. Jäsenvaltioiden olisi harkittava asianmukaisten, erityyppisen lainvastaisen poliittisen rahoituksen vastaisten toimien toteuttamista suhteellisuusperiaatteen sekä vastuuvelvollisuutta ja avoimuutta koskevien sääntöjen mukaisesti unionin ja kansallisella tasolla kunnioittaen samalla täysimääräisesti sisämarkkinoiden perusvapauksia ja unionin kansalaisten vaalioikeuksia. Vaikka tätä ei säännellä tällä direktiivillä, jäsenvaltiot voisivat harkita tällaisen lainvastaisen poliittisen rahoituksen kriminalisointia, jos se uhkaa jäsenvaltioiden ja unionin demokratiaa.

(22) Korruptiorikoksilla vaurastumisen rikoksen olisi katettava toiminta, jossa virkamies hankkii, pitää hallussaan tai käyttää varoja, joiden hän tietää olevan peräisin toisen virkamiehen tekemästä korruptiorikoksesta. Korruptiorikoksilla vaurastumisen ja salaamisen rikokset eivät tapauksen mukaan rajoita Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (EU) 2018/1673 ([6]) ja erityisesti sen ”itsepesua” koskevien 3 artiklan 5 kohdan ja johdanto-osan 11 kappaleen soveltamista. Kun tarkastellaan sitä, onko varat saatu rikollisesta osallistumisesta korruptiorikokseen ja tiesikö henkilö tästä, olisi otettava huomioon tapauksen erityiset olosuhteet, kuten se, että varojen arvo ei ole oikeassa suhteessa syytetyn laillisiin tuloihin ja että rikollisella toiminnalla ja varojen hankinnalla on ajallinen yhteys. Ei olisi oltava tarpeen osoittaa, että henkilö on ollut tietoinen kaikista rikokseen osallistumiseen liittyvistä tosiseikoista tai olosuhteista, rikoksentekijän henkilöllisyys mukaan lukien. Lisäksi korruptiorikosten tuottama hyöty voidaan tuomita menetetyksi Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (EU) 2024/1260 ([7]) nojalla. Kyseinen direktiivi sisältää myös säännöksiä muun tyyppisestä menetetyksi tuomitsemisesta, mukaan lukien tietyin edellytyksin epäillyn tai syytetyn kolmansille osapuolille siirtämien tai kolmansien osapuolten epäillyltä tai syytetyltä hankkiman hyödyn tai muiden varojen, joiden arvo vastaa rikoshyödyn arvoa, menetetyksi tuomitseminen tapauksissa, joissa asianomaiset kolmannet osapuolet tiesivät tai heidän olisi pitänyt tietää, että siirron tai hankinnan tarkoituksena oli menetetyksi tuomitsemisen välttäminen.

(23) Jotta korruptiota voitaisiin ehkäistä kaikkialla unionissa, jäsenvaltioiden olisi säädettävä rikosoikeudellisten ja muiden seuraamusten vähimmäistyypit ja -tasot, joita sovelletaan tässä direktiivissä määriteltyihin rikoksiin. Vankeusrangaistusten ja muiden seuraamusten tason olisi oltava riittävän korkea, jotta sillä olisi ehkäisevä vaikutus mahdollisiin rikoksentekijöihin ja jotta se heijastaisi korruption vahingollisuutta. Samalla seuraamusten tason olisi kuitenkin oltava oikeassa suhteessa kunkin korruptiorikoksen vakavuuteen ja vastattava unionin ja jäsenvaltioiden lainsäädännöissä vahvistettujen rikosoikeudellisten seuraamusten tasoja. Jäsenvaltioiden olisi varmistettava, että seuraamukset pannaan täytäntöön siinä määrin kuin se on tarpeen näiden rikosten ehkäisemiseksi. Jos kansallisessa lainsäädännössä säädetään mahdollisuudesta määrätä tässä direktiivissä tarkoitetuista rikoksista tuomittaville henkilöille lykättyjä tai ehdollisia rangaistuksia tai tuomittujen ennenaikaista tai ehdonalaista vapauttamista tai armahtamista, oikeusviranomaisten olisi voitava ottaa huomioon muun muassa kyseisten rikosten vakavuus.

([6]) Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2018/1673, annettu 23 päivänä lokakuuta 2018, rahanpesun torjumisesta rikosoikeudellisin keinoin (EUVL L 284, 12.11.2018, s. 22, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2018/1673/oj).

([7]) Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2024/1260, annettu 24 päivänä huhtikuuta 2024, varojen takaisinhankinnasta ja menetetyksi tuomitsemisesta (EUVL L, 2024/1260, 2.5.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1260/oj).

(24) Tämän direktiivin ei pitäisi vaikuttaa kurinpidollisten seuraamusten tai muiden kuin rikosoikeudellisten toimenpiteiden tai seuraamusten, kuten hallinnollisten seuraamusten, asianmukaiseen ja tehokkaaseen soveltamiseen. Seuraamukset, joita ei voida rinnastaa rikosoikeudellisiin seuraamuksiin ja jotka on määrätty samalle henkilölle samasta toiminnasta, voidaan ottaa huomioon, kun henkilö tuomitaan jostakin tässä direktiivissä määritellystä rikoksesta. Periaatetta, joka koskee kieltoa syyttää ja rangaista rikosoikeudellisessa menettelyssä kahdesti samasta rikoksesta (*ne bis in idem*), olisi noudatettava kaikilta osin.

(25) Jäsenvaltioita kannustetaan säätämään, että niiden toimivaltaiset viranomaiset voivat määrätä vankeusrangaistuksen lisäksi tai sen vaihtoehtona seuraamuksia tai toimenpiteitä, jotka eivät välttämättä ole rikosoikeudellisia, kuten sulkeminen tarjouskilpailumenettelyjen ulkopuolelle tai väliaikainen kielto asettua ehdolle julkiseen virkaan. Tällaisilla toimenpiteillä on yleisesti varoittava vaikutus, ja niillä voitaisiin vähentää tuomittujen rikoksentekijöiden rikosten uusimista. Jäsenvaltioiden olisi myös harkittava sellaisten menettelyjen laatimista, joilla tässä direktiivissä tarkoitetusta rikoksesta syytetty virkamies voidaan pidättää virasta tai siirtää toisiin tehtäviin. Tässä yhteydessä on kunnioitettava syyttömyysolettaman periaatetta ja oikeutta tehokkaisiin oikeussuojakeinoihin.

(26) Jotta voidaan tehostaa korruptioon liittyviä rikoksia koskevia rikosoikeudellisia toimia ja ehkäistä näitä rikoksia, oikeushenkilöihin ja luonnollisiin henkilöihin kohdistuvaa seuraamusjärjestelmää olisi selkeytettävä ja yhdenmukaistettava muiden unionin rikosoikeudellisten välineiden kanssa. Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivien 2009/81/EY ([8]), 2014/23/EU ([9]), 2014/24/EU ([10]) ja 2014/25/EU ([11]) nojalla lainvoimaisella tuomiolla annettu korruptioon liittyvä tuomio on peruste poissulkemiselle hankintamenettelyistä ja käyttöoikeussopimuksen tekomenettelyistä. Jäsenvaltioiden olisi kuitenkin myös voitava päättää sisällyttää rikosoikeudellisiin tai muihin kuin rikosoikeudellisiin seuraamuksiin tai toimenpiteisiin, joita voidaan määrätä oikeushenkilöille ja luonnollisille henkilöille, tällaisten oikeushenkilöiden sulkeminen hankintamenettelyjen tai käyttöoikeuksien ulkopuolelle, jotta voidaan kattaa myös asiaankuuluvien direktiivien kynnysarvot alittavat hankintamenettelyt ja käyttöoikeussopimusten tekomenettelyt.

(27) Oikeushenkilöiden ei pitäisi voida välttää vastuuta käyttämällä välittäjiä, kuten niihin etuyhteydessä olevia oikeushenkilöitä, tarjoamaan, lupaamaan tai antamaan lahjus virkamiehelle niiden puolesta. Lisäksi oikeushenkilöille määrättävien sakkojen laskennassa olisi otettava huomioon niiden maailmanlaajuinen liikevaihto, tai sen olisi perustuttava kiinteisiin enimmäismääriin. Korruptiorikosten yhteydessä sovelletaan tuomioistuinten ulkopuolisia sovitteluratkaisuja, ja niitä pidetään usein käytännöllisenä ja tehokkaana tapana ratkaista tapauksia, jotka muutoin vaatisivat huomattavasti aikaa ja resursseja tutkintaa ja syytteen nostamista varten ennen asian käsittelyä tuomioistuimessa. Tuomioistuinten ulkopuolisiin sovitteluratkaisuihin voi kuitenkin liittyä myös joitakin haasteita, ja jäsenvaltioita kannustetaan ottamaan tällaiset haasteet huomioon.

(28) Vaikka velvollisuutta rangaistusten koventamiseen ei ole, jäsenvaltioiden olisi varmistettava, että tuomari tai tuomioistuin voi rikoksentekijöitä tuomitessaan ottaa huomioon tässä direktiivissä, sellaisena kuin se on pantu täytäntöön kansallisessa lainsäädännössä, säädetyt raskauttavat seikat. Tuomari tai tuomioistuin saa harkintansa mukaan päättää, koventaako se rangaistusta tiettyjen raskauttavien seikkojen johdosta ottaen huomioon kunkin yksittäisen tapauksen erityiset olosuhteet. Jäsenvaltioita ei olisi velvoitettava säätämään raskauttavista seikoista, jos neuvoston puitepäätöksessä 2008/841/YOS ([12]) määritellyt rikokset ovat kansallisen lainsäädännön mukaan rangaistavia erillisinä rikoksina, ja tämä voisi johtaa ankarampiin seuraamuksiin.

([8]) Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2009/81/EY, annettu 13 päivänä heinäkuuta 2009, hankintaviranomaisten ja hankintayksiköiden tekemien rakennusurakoita sekä tavara- ja palveluhankintoja koskevien sopimusten tekomenettelyjen yhteensovittamisesta puolustus- ja turvallisuusalalla ja direktiivien 2004/17/EY ja 2004/18/EY muuttamisesta (EUVL L 216, 20.8.2009, s. 76, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2009/81/oj).

([9]) Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2014/23/EU, annettu 26 päivänä helmikuuta 2014, käyttöoikeussopimusten tekemisestä (EUVL L 94, 28.3.2014, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2014/23/oj).

([10]) Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2014/24/EU, annettu 26 päivänä helmikuuta 2014, julkisista hankinnoista ja direktiivin 2004/18/EY kumoamisesta (EUVL L 94, 28.3.2014, s. 65, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2014/24/oj).

([11]) Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2014/25/EU, annettu 26 päivänä helmikuuta 2014, vesi- ja energiahuollon sekä liikenteen ja postipalvelujen alalla toimivien yksiköiden hankinnoista ja direktiivin 2004/17/EY kumoamisesta (EUVL L 94, 28.3.2014, s. 243, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2014/25/oj).

([12]) Neuvoston puitepäätös 2008/841/YOS, tehty 24 päivänä lokakuuta 2008, järjestäytyneen rikollisuuden torjunnasta (EUVL L 300, 11.11.2008, s. 42, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec_framw/2008/841/oj).

(29) Jäsenvaltioiden olisi varmistettava, että tuomari tai tuomioistuin voi rikoksentekijöitä tuomitessaan ottaa huomioon tässä direktiivissä, sellaisena kuin se on pantu täytäntöön kansallisessa lainsäädännössä, säädetyt lieventävät seikat. Tällaisiin lieventäviin seikkoihin sovelletaan oikeudellista harkintavaltaa, ja niiden olisi katettava tapaukset, joissa rikoksentekijät antavat tietoja viranomaisille tai tekevät niiden kanssa yhteistyötä muulla tavoin. Jos oikeushenkilöt ovat ottaneet käyttöön todellisia, tehokkaita ja asianmukaisesti arvioituja sisäistä valvontaa, etiikkaa ja vaatimustenmukaisuutta koskevia ohjelmia, myös tällaiset toimet olisi voitava katsoa lieventäviksi seikoiksi, kun tällaisille oikeushenkilöille määrätään seuraamuksia. Samoin olisi harkittava lievempiä seuraamuksia, jos oikeushenkilö pian rikoksen paljastuttua luovuttaa tietoja ja toteuttaa korjaavia toimenpiteitä. Tuomari tai tuomioistuin saa joka tapauksessa harkintansa mukaan päättää, minkä tasoinen seuraamus määrätään erityisten lieventävien seikkojen vuoksi, kun otetaan huomioon kaikki yksittäistapaukseen liittyvät erityiset seikat, mukaan lukien tapauksen mukaan se, että oikeushenkilöllä on ainoastaan näennäisiä vaatimustenmukaisuutta koskevia ohjelmia, joiden tarkoituksena on kaunistella tietoja.

(30) Parlamentin jäsenillä ja muilla virkamiehillä voi olla tutkinnalta tai syytteeseenpanolta suojaava immuniteetti tai oikeussuoja, joka auttaa vahvistamaan heidän riippumattomuuttaan suojaamalla heitä varsinkin heidän tehtäviensä hoidon yhteydessä ilmaisemiinsa mielipiteisiin tai antamiinsa ääniin liittyviltä perusteettomilta kanteluilta. Tällainen immuniteetti voi kuitenkin estää korruptiorikosten tehokkaan tutkinnan ja syytteeseenpanon muun muassa vaikeuttamalla rikosten havaitsemista ja tutkintaa tai sellaisten henkilöiden syytteeseenpanoa, joilla ei ole immuniteettia ja jotka ovat saattaneet olla osallisina rikoksessa. Tästä syystä olisi saatava aikaan asianmukainen tasapaino toisaalta virkamiehille heidän tehtäviään hoitaessaan suorittamien tekojen osalta myönnettävän immuniteetin tai lainkäytöllisen koskemattomuuden ja toisaalta korruptiorikosten tehokkaan tutkinnan ja syytteeseenpanon sekä niihin liittyvien tuomioiden antamisen välillä. Jäsenvaltioiden olisi varmistettava, että kansallisille virkamiehille myönnetyt erioikeudet tai immuniteetti voidaan kumota tässä direktiivissä tarkoitettujen rikosten tutkinnassa ja syytteeseenpanossa. Jäsenvaltioita ei kuitenkaan pitäisi velvoittaa muuttamaan kansallisia perustuslakejaan tai perustuslaillisia periaatteita saattaessaan tätä direktiiviä osaksi kansallista lainsäädäntöään. Saatettaessa tämä direktiivi osaksi kansallista lainsäädäntöä ja sovellettaessa kansallista lakia, jolla tämä direktiivi on saatettu osaksi kansallista lainsäädäntöä, kyseiset erioikeudet ja immuniteetti otetaan täysimääräisesti huomioon, mukaan lukien jäsenten toimikauden vapauden kunnioittaminen. Tämän direktiivin ei pitäisi vaikuttaa edunvalvonnan hyväksyttyjen muotojen lailliseen käyttämiseen, jolla voidaan pyrkiä vaikuttamaan laillisesti julkiseen päätöksentekoon mutta johon ei liity oikeudettomien etujen vaihtoa. Edunvalvonta on tärkeää, jotta laadittaville politiikoille saadaan kansalaisyhteiskunnan tuki ja jotta niillä voidaan oikeutetusti hyödyttää julkista sektoria.

(31) Kansallisen lainsäädännön mukaista harkintavaltaa olla nostamatta syytettä tässä direktiivissä tarkoitetuista rikoksista olisi käytettävä selkeiden sääntöjen ja perusteiden mukaisesti, kansallisten oikeusjärjestelmien rakennetta rajoittamatta. Tällaisissa säännöissä olisi pyrittävä ottamaan huomioon se, että yleisesti ottaen tarvitaan korruptiorikoksista määrättäviä tehokkaita, oikeasuhteisia ja varoittavia rikosoikeudellisia seuraamuksia, sekä varmistamaan oikeudellisen menettelyn tehokkuus.

(32) Tällä direktiivillä ei rajoiteta kansallisen rikosoikeuden yleisiä sääntöjä ja periaatteita, jotka koskevat tuomioiden käyttämistä ja täytäntöönpanoa kunkin yksittäistapauksen konkreettisten olosuhteiden perusteella.

(33) Kun otetaan huomioon erityisesti tiettyjen rikoksentekijöiden ja rikollisesta toiminnasta saadun hyödyn liikkuvuus sekä korruption torjunnassa tarvittavat monimutkaiset rajatylittävät tutkintatoimet, kaikkien jäsenvaltioiden olisi määritettävä lainkäyttövaltansa, jotta toimivaltaiset viranomaiset voivat tutkia tällaisia rikoksia ja nostaa niistä syytteitä tehokkaasti, myös silloin kun rikos on tehty kokonaan tai osittain jäsenvaltion alueella. Osana tätä velvoitetta jäsenvaltioiden olisi varmistettava, että niiden lainkäyttövaltaan kuuluvat myös tapaukset, joissa rikos on tehty tietojärjestelmän välityksellä kyseisen jäsenvaltion alueelta, riippumatta siitä, sijaitseeko tietojärjestelmä kyseisen valtion alueella vai ei.

(34) Jotta varmistetaan, että toimivaltaisilla viranomaisilla on riittävästi aikaa suorittaa monimutkaisia tutkintoja ja toteuttaa syytetoimia, tässä direktiivissä säädetään vähimmäisvanhentumisajasta, jonka puitteissa tällaisten rikosten havaitseminen, tutkinta, syytteeseenpano ja niistä tuomitseminen on mahdollista riittävän pitkään sen jälkeen kun kyseiset rikokset on tehty mutta joka ei vaikuta niihin jäsenvaltioihin, jotka eivät aseta tutkintaa, syytetoimia ja täytäntöönpanoa koskevia vanhentumisaikoja.

(35) Korruptiorikokset voi olla vaikeasti tunnistettavia ja tutkittavia, koska ne tehdään useimmiten salassa. Tästä syystä huomattava osuus korruptiorikoksista jää havaitsematta, ja rikokseen syyllistyneet osapuolet voivat hyötyä korruptiosta saamastaan hyödystä. Mitä kauemmin korruptiorikoksen havaitsemiseen menee, sitä vaikeampaa on löytää todisteita. Tästä syystä olisi varmistettava, että lainvalvontaviranomaisilla ja toimivaltaisilla viranomaisilla on asianmukaiset tutkintakeinot, jotta ne voivat kerätä merkityksellistä näyttöä korruptiorikoksista, jotka usein kohdistuvat useampaan kuin yhteen jäsenvaltioon. Lisäksi jäsenvaltioiden olisi tiiviissä yhteistyössä Euroopan unionin lainvalvontakoulutusviraston (CEPOL) kanssa annettava viranomaisille riittävästi koulutusta myös tutkintakeinojen käytöstä, jotta ne voivat menestyksekkäästi suorittaa menettelyt ja tunnistaa ja määrittää korruptiosta saadun hyödyn varojen takaisinhankinnan ja menetetyksi tuomitsemisen yhteydessä. Lisäksi tällä direktiivillä helpotetaan tietojen ja todisteiden keräämistä säätämällä lieventävien seikkojen soveltamisesta silloin kun rikoksentekijät auttavat viranomaisia. Lainvalvontaviranomaisten ja oikeusviranomaisten koulutuksen olisi koskettava tämän direktiivin soveltamisalaan kuuluvien rikosten tutkintaa ja niihin liittyviä rikosoikeudellisia menettelyjä.

(36) Henkilöt, jotka toimittavat toimivaltaisille viranomaisille työnsä yhteydessä saamiaan tietoja aikaisemmista, meneillään olevista tai suunnitelluista korruptiotapauksista, ovat vaarassa joutua kostotoimien kohteeksi työssään. Tällaisten väärinkäytösten paljastajien ilmoitukset voivat tehostaa sääntöjen noudattamisen valvontaa, koska niiden avulla toimivaltaiset viranomaiset voivat tehokkaasti ehkäistä ja havaita korruptiota ja nostaa siitä syytteitä. Koska on yleisen edun mukaista suojata julkisia ja yksityisiä instituutioita korruptiolta ja edistää avoimuutta, hyvää hallintotapaa ja vastuuvelvollisuutta, on huolehdittava siitä, että käytössä on tehokkaita järjestelyjä, joiden avulla väärinkäytösten paljastajat voivat käyttää luottamuksellisia kanavia, ilmoittaa väärinkäytöksistä toimivaltaisille viranomaisille ja joilla heitä voidaan suojella kostotoimilta. Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviä (EU) 2019/1937 ([13]) sovelletaan Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 325 artiklassa tarkoitettuihin ja muissa asiaa koskevissa unionin säädöksissä lähemmin täsmennettyihin ilmoituksiin unionin taloudellisia etuja vahingoittavasta laittomasta toiminnasta ja näin ollen ilmoituksiin kaikista Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (EU) 2017/1371 ([14]) soveltamisalaan kuuluvista rikoksista. Direktiiviä (EU) 2019/1937 olisi sovellettava kaikista tässä direktiivissä tarkoitetuista rikoksista ilmoittavien henkilöiden suojeluun kyseisessä direktiivissä säädetyin edellytyksin. Direktiivistä (EU) 2019/1937 johtuvien velvoitteiden lisäksi toimivaltaisten kansallisten viranomaisten olisi myös varmistettava, että henkilöiden, jotka toimittavat todisteita tai tekevät muuten yhteistyötä rikostutkinnassa, on mahdollisuus saada tarvittavaa suojelua kansallisen lainsäädännön mukaisesti.

(37) Koska korruptiolla on kielteinen vaikutus suureen yleisöön, joka ei yleensä voi itse edustaa itseään uhrina rikosoikeudellisessa menettelyssä, tehokkaan täytäntöönpanon vuoksi henkilöillä, jotka kuuluvat siihen yleisöön, jota asia koskee, olisi oltava kansallisen lainsäädännön mukaisesti ja asiaa koskevia menettelysääntöjä noudattaen mahdollisuus toimia yleisen edun puolesta korruptiotapauksissa. Tässä direktiivissä ei vaadita jäsenvaltioita ottamaan käyttöön uusia prosessuaalisia oikeuksia siihen yleisöön kuuluville, jota asia koskee. Kun jäsenvaltiossa on vastaavissa muita kuin tämän direktiivin nojalla säädettyjä rikoksia koskevissa tilanteissa tällaisia prosessuaalisia oikeuksia siihen yleisöön kuuluville, jota asia koskee, kuten oikeus osallistua menettelyyn asianomistajana, tällaiset prosessuaaliset oikeudet olisi kuitenkin myönnettävä myös siihen yleisöön kuuluville, jota asia koskee, tässä direktiivissä määriteltyjä korruptiorikoksia koskevissa menettelyissä. Siihen yleisöön kuuluvien oikeudet, jota asia koskee, eivät vaikuta Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivissä 2012/29/EU ([15]) säädettyihin uhrien oikeuksiin. Käsitteiden ’siihen yleisöön kuuluvat, jota asia koskee’ ja ’uhrit’ olisi pysyttävä erillisinä, eikä jäsenvaltioita pitäisi vaatia soveltamaan uhrien oikeuksia siihen yleisöön kuuluviin, jota asia koskee. Tässä direktiivissä ei vaadita jäsenvaltioita myöntämään siihen yleisöön kuuluville, jota asia koskee, niitä rikosoikeudellisissa menettelyissä noudatettavia prosessuaalisia oikeuksia, jotka ne myöntävät muille henkilöryhmille kuin siihen yleisöön kuuluville, jota asia koskee.

([13]) Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2019/1937, annettu 23 päivänä lokakuuta 2019, unionin oikeuden rikkomisesta ilmoittavien henkilöiden suojelusta (EUVL L 305, 26.11.2019, s. 17, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2019/1937/oj).

([14]) Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2017/1371, annettu 5 päivänä heinäkuuta 2017, unionin taloudellisiin etuihin kohdistuvien petosten torjunnasta rikosoikeudellisin keinoin (EUVL L 198, 28.7.2017, s. 29, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2017/1371/oj).

([15]) Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2012/29/EU, annettu 25 päivänä lokakuuta 2012, rikoksen uhrien oikeuksia, tukea ja suojelua koskevista vähimmäisvaatimuksista sekä neuvoston puitepäätöksen 2001/220/YOS korvaamisesta (EUVL L 315, 14.11.2012, s. 57, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2012/29/oj).

(38) Tässä direktiivissä edellytetään, että jäsenvaltiot hyväksyvät ja julkaisevat korruption ehkäisemistä ja torjumista koskevan kansallisen strategian. Jäsenvaltioita kannustetaan laatimaan kansallinen strategia kansalaisyhteiskuntaa, korruptiontorjunnasta vastaavia elimiä tai organisaatioyksiköitä, riippumattomia asiantuntijoita, tutkijoita ja muita sidosryhmiä kuullen. Kansallisessa strategiassa olisi otettava huomioon jäsenvaltioiden tarpeet, erityispiirteet ja haasteet.

(39) Riippumattomat kansalaisyhteiskunnan järjestöt ovat erittäin tärkeitä demokratian toiminnan kannalta, ja niillä on keskeinen rooli unionin perustana olevien yhteisten arvojen ylläpitämisessä. Ne toimivat tärkeinä ”vahtikoirina”, jotka kiinnittävät huomiota oikeusvaltioperiaatteeseen kohdistuviin uhkiin, auttavat saattamaan vallanpitäjät vastuuseen ja varmistavat perusoikeuksien kunnioittamisen. Jäsenvaltioiden olisi tarvittaessa edistettävä kansalaisyhteiskunnan osallistumista korruptiontorjuntatoimiin.

(40) Tiedotusvälineiden moniarvoisuus ja vapaus ovat oikeusvaltion, demokraattisen vastuuvelvollisuuden, tasa-arvon ja korruption torjunnan keskeisiä edellytyksiä. Riippumattomilla ja moniarvoisilla tiedotusvälineillä, etenkin tutkivalla journalismilla, on merkittävä rooli julkisten asioiden valvonnassa, mahdollisen korruption ja integriteetin loukkausten paljastamisessa, tietoisuuden lisäämisessä ja integriteetin edistämisessä. Jäsenvaltioilla on velvollisuus taata toimittajille suotuisa toimintaympäristö, varmistaa heidän turvallisuutensa ja edistää ennakoivasti tiedotusvälineiden moniarvoisuutta ja vapautta. Toimittajien ja muiden media-alan ammattilaisten suojelusta, turvallisuudesta ja voimaannuttamisesta Euroopan unionissa 16 päivänä syyskuuta 2021 annettu komission suositus, julkista osallistumista harjoittavien toimittajien ja ihmisoikeuksien puolustajien suojelemisesta ilmeisen perusteettomilta tai aiheettomilta kanteilta (”strategiset häirintätarkoituksessa nostetut kanteet”) 27 päivänä huhtikuuta 2022 annettu komission suositus sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2024/1069 ([16]) sisältävät merkittäviä takeita ja vaatimuksia, joilla varmistetaan, että toimittajat, ihmisoikeuksien puolustajat ja muut toimijat voivat hoitaa tehtävänsä esteettömästi.

(41) Jotta tässä direktiivissä määriteltyihin rikoksiin voitaisiin puuttua tehokkaasti, on tarpeen, että jäsenvaltioiden toimivaltaiset viranomaiset keräävät täsmällisiä, johdonmukaisia ja vertailukelpoisia tilastotietoja kyseisistä rikoksista. Jäsenvaltioiden olisi sen vuoksi varmistettava, että käytössä on riittävä järjestelmä, jonka avulla voidaan kirjata, tuottaa ja toimittaa olemassa olevia tilastotietoja tässä direktiivissä määritellyistä rikoksista. On tärkeää, että jäsenvaltiot käyttävät näitä tilastotietoja korruptioon liittyvien rikosten laajuuden ja suuntausten analysoimiseen sekä tietojen antamiseen kansalaisille. Jäsenvaltioiden olisi julkaistava korruptiorikoksiin liittyviä menettelyjä koskevat asiaankuuluvat tilastotiedot, jotka on poimittu keskitetyllä tai hajautetulla tasolla koko jäsenvaltiossa jo olemassa olevista tiedoista. Komissio voi analysoida ja käyttää näitä tietoja tämän direktiivin seurannassa, täytäntöönpanossa ja arvioinnissa sekä erilaisten oikeusvaltioperiaatetta koskevaan välineistöön kuuluvien välineiden, kuten oikeusvaltiota koskevien vuosikertomusten, soveltamisessa.

([16]) Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2024/1069, annettu 11 päivänä huhtikuuta 2024, julkiseen keskusteluun osallistuvien henkilöiden suojelemisesta ilmeisen perusteettomilta vaatimuksilta tai väärinkäyttöön perustuvilta oikeudenkäynneiltä (”julkiseen keskusteluun osallistumista vastustavat strategiset kanteet”) (EUVL L, 2024/1069, 16.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1069/oj).

(42) Jotta korruptiota voidaan torjua tuloksellisesti, on erittäin tärkeää, että korruptiorikosten ehkäisemisestä, havaitsemisesta, tutkinnasta ja syytteeseenpanosta vastaavat toimivaltaiset viranomaiset vaihtavat tehokkaasti tietoja. Jäsenvaltioiden olisi varmistettava, että tietoja vaihdetaan toimivaltaisten lainvalvontaviranomaisten välillä tehokkaasti ja oikea-aikaisesti kansallisen ja unionin lainsäädännön mukaisesti käyttäen Europolin suojatun tiedonvaihdon verkkosovellusta (SIENA). Tämän direktiivin, jolla on tarkoitus vahvistaa korruptiorikosten yhteiset määritelmät, olisi toimittava Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusten (EU) N:o 603/2013 ([17]), (EU) 2018/1240 ([18]) ja (EU) 2018/1862 ([19]) ja Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivien (EU) 2016/681 ([20]), (EU) 2019/1153 ([21]) ja (EU) 2023/977 ([22]) sekä neuvoston päätöksen 2008/633/YOS ([23]) mukaisen toimivaltaisten viranomaisten välisen tietojenvaihdon ja yhteistyön lähtökohtana.

(43) Korruptio on monialainen ongelma ja haavoittuvuudet sekä soveltuvimmat keinot niiden poistamiseksi vaihtelevat eri aloilla. Tästä syystä jäsenvaltioiden olisi tehtävä sopivin väliajoin arviointi, jossa yksilöidään suurimmassa korruptiovaarassa olevat alat ja ammatit, ja kehitettävä toimia, joilla puututaan yksilöidyillä aloilla havaittuihin suurimpiin riskeihin muun muassa järjestämällä tarvittaessa kyseisten alojen ja ammattien erityispiirteisiin mukautettuja säännöllisiä tietoisuuden lisäämistoimia. Jäsenvaltiot, joilla on käytössä laajoja kansallisia korruptiontorjuntastrategioita, voisivat päättää sisällyttää riskinarviointinsa kyseisiin strategioihin, kunhan riskejä arvioidaan ja toimenpiteitä tarkastellaan uudelleen tarvittaessa. Kuten 23 päivänä tammikuuta 2019 päivätyssä komission kertomuksessa Euroopan parlamentille, neuvostolle, Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle, ”Sijoittajien kansalaisuus- ja oleskeluoikeusjärjestelyt Euroopan unionissa”, todetaan, esimerkiksi sijoittajien oleskeluoikeusjärjestelyt ovat yksi niistä aloista, joilla korruptioriski on suuri, ja tästä syystä niitä olisi käsiteltävä suurimmassa korruptiovaarassa olevia aloja koskevissa arvioinneissa sekä tässä direktiivissä säädetyssä jäsenvaltioiden järjestämässä koulutuksessa.

(44) Jotta sekä unionin että jäsenvaltioiden taloudellisille eduille tarjotaan samantasoinen suoja, direktiivin (EU) 2017/1371 säännökset olisi yhdenmukaistettava tämän direktiivin säännösten kanssa. Tätä varten unionin taloudellisia etuja vahingoittaviin rikoksiin sovellettavien sääntöjen olisi rikosoikeudellisten tai muiden kuin rikosoikeudellisten seuraamusten, raskauttavien ja lieventävien seikkojen sekä vanhentumisaikojen osalta vastattava tässä direktiivissä säädettyjä sääntöjä.

([17]) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 603/2013, annettu 26 päivänä kesäkuuta 2013, Eurodac-järjestelmän perustamisesta sormenjälkien vertailua varten kolmannen maan kansalaisen tai kansalaisuudettoman henkilön johonkin jäsenvaltioon jättämän kansainvälistä suojelua koskevan hakemuksen käsittelystä vastuussa olevan jäsenvaltion määrittämisperusteiden ja -menettelyjen vahvistamisesta annetun asetuksen (EU) N:o 604/2013 tehokkaaksi soveltamiseksi sekä jäsenvaltioiden lainvalvontaviranomaisten ja Europolin esittämistä, Eurodac-tietoihin lainvalvontatarkoituksessa tehtäviä vertailuja koskevista pyynnöistä sekä vapauden, turvallisuuden ja oikeuden alueen laaja-alaisten tietojärjestelmien operatiivisesta hallinnoinnista vastaavan eurooppalaisen viraston perustamisesta annetun asetuksen (EU) N:o 1077/2011 muuttamisesta (EUVL L 180, 29.6.2013, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2013/603/oj).

([18]) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2018/1240, annettu 12 päivänä syyskuuta 2018, Euroopan matkustustieto- ja -lupajärjestelmän (ETIAS) perustamisesta ja asetusten (EU) N:o 1077/2011, (EU) N:o 515/2014, (EU) 2016/399, (EU) 2016/1624 ja (EU) 2017/2226 muuttamisesta (EUVL L 236, 19.9.2018, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2018/1240/oj).

([19]) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2018/1862, annettu 28 päivänä marraskuuta 2018, Schengenin tietojärjestelmän (SIS) perustamisesta, toiminnasta ja käytöstä poliisiyhteistyössä ja rikosasioissa tehtävässä oikeudellisessa yhteistyössä, neuvoston päätöksen 2007/533/YOS muuttamisesta ja kumoamisesta sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 1986/2006 ja komission päätöksen 2010/261/EU kumoamisesta (EUVL L 312, 7.12.2018, s. 56, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2018/1862/oj).

([20]) Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2016/681, annettu 27 päivänä huhtikuuta 2016, matkustajarekisteritietojen (PNR) käytöstä terrorismirikosten ja vakavan rikollisuuden ennalta estämistä, paljastamista ja tutkintaa sekä tällaisiin rikoksiin liittyviä syytetoimia varten (EUVL L 119, 4.5.2016, s. 132, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2016/681/oj).

([21]) Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2019/1153, annettu 20 päivänä kesäkuuta 2019, säännöistä, joilla helpotetaan rahoitus- ja muiden tietojen käyttöä tiettyjen rikosten ennalta estämistä, paljastamista, tutkimista tai niihin liittyviä syytetoimia varten, ja neuvoston päätöksen 2000/642/YOS kumoamisesta (EUVL L 186, 11.7.2019, s. 122, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2019/1153/oj).

([22]) Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2023/977, annettu 10 päivänä toukokuuta 2023, jäsenvaltioiden lainvalvontaviranomaisten välisestä tietojenvaihdosta ja neuvoston puitepäätöksen 2006/960/YOS kumoamisesta (EUVL L 134, 22.5.2023, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2023/977/oj).

([23]) Neuvoston päätös 2008/633/YOS, tehty 23 päivänä kesäkuuta 2008, jäsenvaltioiden nimeämien viranomaisten ja Europolin pääsystä tekemään hakuja viisumitietojärjestelmästä (VIS) terrorismirikosten ja muiden vakavien rikosten torjumiseksi, havaitsemiseksi ja tutkimiseksi (EUVL L 218, 13.8.2008, s. 129, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2008/633/oj).

(45) Tämän direktiivin täytäntöönpanolla on tarkoitus varmistaa, että unionin taloudellisten etujen suojan taso vastaa kansallisten taloudellisten etujen suojaa.

(46) Jäsenvaltiot eivät voi riittävällä tavalla saavuttaa tämän direktiivin tavoitteita, jotka ovat vahvistaa yhteiset vähimmäissäännöt korruptioon liittyvien rikosten määritelmien ja kyseisistä rikoksista määrättävien rikosoikeudellisten seuraamusten saatavuuden osalta kaikissa jäsenvaltioissa, vaan se voidaan tämän direktiivin laajuuden ja vaikutusten vuoksi saavuttaa paremmin unionin tasolla. Sen vuoksi unioni voi toteuttaa toimenpiteitä Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 5 artiklassa vahvistetun toissijaisuusperiaatteen mukaisesti. Mainitussa artiklassa vahvistetun suhteellisuusperiaatteen mukaisesti tässä direktiivissä ei ylitetä sitä, mikä on tarpeen kyseisen tavoitteiden saavuttamiseksi.

(47) Rikosoikeudellisten seuraamusten soveltamisella tavoiteltu varoittava vaikutus edellyttää erityistä varovaisuutta suhteessa perusoikeuksiin. Tässä direktiivissä kunnioitetaan perusoikeuksia ja otetaan huomioon erityisesti Euroopan unionin perusoikeuskirjassa tunnustetut periaatteet, ja etenkin oikeus vapauteen ja turvallisuuteen sekä henkilötietojen suojaan, ammatillinen vapaus ja oikeus tehdä työtä, elinkeinovapaus, omistusoikeus, oikeus tehokkaisiin oikeussuojakeinoihin ja oikeudenmukaiseen oikeudenkäyntiin, syyttömyysolettama ja oikeus puolustukseen, laillisuusperiaate ja rikoksista määrättävien seuraamusten oikeasuhteisuuden periaate sekä *ne bis in idem* -periaate.

(48) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2018/1725 ([24]) 42 artiklan 1 kohdan mukaisesti Euroopan tietosuojavaltuutettu on antanut lausuntonsa 21 päivänä kesäkuuta 2023.

(49) Euroopan unionista tehtyyn sopimukseen ja Euroopan unionin toiminnasta tehtyyn sopimukseen liitetyssä, Yhdistyneen kuningaskunnan ja Irlannin asemasta vapauden, turvallisuuden ja oikeuden alueen osalta tehdyssä pöytäkirjassa N:o 21 olevan 3 artiklan mukaisesti Irlanti on 10 päivänä heinäkuuta 2023 päivätyllä kirjeellä ilmoittanut haluavansa osallistua tämän direktiivin hyväksymiseen ja soveltamiseen.

(50) Euroopan unionista tehtyyn sopimukseen ja Euroopan unionin toiminnasta tehtyyn sopimukseen liitetyssä, Tanskan asemasta tehdyssä pöytäkirjassa N:o 22 olevien 1 ja 2 artiklan mukaisesti Tanska ei osallistu tämän direktiivin hyväksymiseen, direktiivi ei sido Tanskaa eikä sitä sovelleta Tanskaan. Puitepäätös 2003/568/YOS sitoo edelleen Tanskaa, ja sitä sovelletaan Tanskaan,

OVAT HYVÄKSYNEET TÄMÄN DIREKTIIVIN:

I LUKU

YLEISET SÄÄNNÖKSET

1 artikla

Kohde ja soveltamisala

Tässä direktiivissä vahvistetaan vähimmäissäännöt, jotka koskevat korruptioon liittyvien rikosten määritelmiä ja rikosoikeudellisia tai muita kuin rikosoikeudellisia seuraamuksia, sekä toimenpiteet korruption ehkäisemiseksi ja torjumiseksi.

([24]) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2018/1725, annettu 23 päivänä lokakuuta 2018, luonnollisten henkilöiden suojelusta unionin toimielinten, elinten ja laitosten suorittamassa henkilötietojen käsittelyssä ja näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta sekä asetuksen (EY) N:o 45/2001 ja päätöksen N:o 1247/2002/EY kumoamisesta (EUVL L 295, 21.11.2018, s. 39, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2018/1725/oj).

2 artikla

Määritelmät

Tässä direktiivissä tarkoitetaan

1) ’varoilla’ varoja, mukaan lukien kryptovarat, tai kaikkea aineellista tai aineetonta, irtainta tai kiinteää omaisuutta sekä kaikenmuotoisia, myös sähköisiä tai digitaalisia, oikeudellisia asiakirjoja tai instrumentteja, jotka ovat osoituksena tällaisten varojen tai omaisuuden omistuksesta tai osuudesta niihin;

2) ’virkamiehellä’

   a) unionin virkamiestä taikka jäsenvaltion tai kolmannen maan kansallista virkamiestä;

   b) muuta henkilöä, joka on kansallisen lainsäädännön mukaisesti nimitetty julkiseen tehtävään ja joka hoitaa julkista tehtävää, mukaan lukien jäsenvaltion viranomaisten tai kolmannen maan viranomaisten valtuuttamat tai näiden viranomaisten alaisuudessa toimivat henkilöt;

   c) henkilöä, joka on nimitetty julkiseen tehtävään ja joka hoitaa julkista tehtävää kansainvälisessä järjestössä tai kansainvälisessä tuomioistuimessa;

3) ’unionin virkamiehellä’

   a) henkilöä, joka on virkamies tai unionin muu sopimussuhteinen työntekijä Euroopan unionin virkamiehiin sovellettavien henkilöstösääntöjen tai Euroopan unionin muuhun henkilöstöön sovellettavien palvelussuhteen ehtojen, jotka on vahvistettu neuvoston asetuksella (ETY, Euratom, EHTY) N:o 259/68 ([25]), jäljempänä ’henkilöstösäännöt’, mukaisesti; tai

   b) henkilöä, jonka jäsenvaltio taikka julkinen tai yksityinen elin on asettanut unionin käyttöön ja joka hoitaa vastaavia tehtäviä kuin unionin virkamiehet tai muuhun henkilöstöön kuuluvat.

   Unionin toimielinten, elinten, toimistojen ja virastojen jäsenet ja näiden elinten henkilöstöön kuuluvat rinnastetaan unionin virkamiehiin, siltä osin kuin heihin ei sovelleta henkilöstösääntöjä;

4) ’kansallisella virkamiehellä’ henkilöä, joka on nimitettynä tai vaaleilla valittuna taikka sopimussuhteisena työntekijänä pysyvästi tai tilapäisesti täytäntöönpanevassa tai hallinto- tai oikeusvirassa kansallisella, alueellisella tai paikallisella tasolla, riippumatta siitä, saako hän siitä palkkaa vai ei, ja kyseisen henkilön virkaikään katsomatta.

   Kaikki lainsäädännöllisessä virassa kansallisella, alueellisella tai paikallisella tasolla olevat henkilöt rinnastetaan kansallisiin virkamiehiin kansallisen lainsäädännön mukaisesti;

5) ’välimiehellä’ henkilöä, jota pyydetään antamaan oikeudellisesti sitova päätös välityssopimuksen osapuolten välisissä riita-asioissa, jos välimiehen asemasta säädetään kansallisessa lainsäädännössä;

6) ’lautamiehellä’ henkilöä, joka toimii sellaisen elimen jäsenenä, jonka tehtävänä on kansallisen lainsäädännön mukaisesti ratkaista syytetyn henkilön syyllisyys oikeudenkäynnissä;

7) ’velvollisuuden rikkomisella’ vähintään mitä tahansa käyttäytymistä, joka muodostaa lakisääteisen velvollisuuden rikkomisen tai missä tahansa ominaisuudessa yksityistä yritystä johtavan tai sellaisessa työskentelevän henkilön työhön sovellettavien ammattisääntöjen tai -ohjeiden rikkomisen;

([25]) Neuvoston asetus (ETY, Euratom, EHTY) N:o 259/68, annettu 29 päivänä helmikuuta 1968, Euroopan yhteisöjen virkamiehiin sovellettavien henkilöstösääntöjen ja näiden yhteisöjen muuta henkilöstöä koskevien palvelussuhteen ehtojen vahvistamisesta sekä yhteisöjen virkamiehiin tilapäisesti sovellettavien erityisten toimenpiteiden laatimisesta (EYVL L 56, 4.3.1968, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/1968/259(1)/oj).

8) ’oikeushenkilöllä’ yhteisöä, jolla on oikeushenkilön asema sovellettavan kansallisen lain nojalla, lukuun ottamatta valtioita tai julkisia elimiä niiden käyttäessä julkista valtaa sekä julkisoikeudellisia kansainvälisiä järjestöjä;

9) ’korkean tason virkamiehellä’ virkamiestä, jolle on kansallisen lainsäädännön mukaisesti annettu keskeisiä täytäntöönpanevia, hallinnollisia, lainsäädännöllisiä tai oikeudellisia tehtäviä; tällaisia voivat olla esimerkiksi keskus- ja aluehallinnon johtajat, keskus- ja aluehallinnon jäsenet, varaministerit, valtiosihteerit, keskeiset poliittiset neuvonantajat, ministerin kabinetin johtajat ja jäsenet, jos sellainen on perustettu, parlamenttien jäsenet, perustuslakituomioistuinten ja ylimpien tuomioistuinten jäsenet, ylin syyttäjä ja ylimpien tarkastuselinten jäsenet sekä Euroopan komission kollegion ja Euroopan parlamentin jäsenet.

Tämän direktiivin korkean tason virkamiehiä koskevat säännökset eivät rajoita kansallisissa perustuslaeissa tai laeissa vahvistettujen immuniteetin ja erioikeuksien soveltamista.

II LUKU

KORRUPTIORIKOKSET

3 artikla

Lahjonta julkisella sektorilla

Jäsenvaltioiden on toteutettava tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että seuraava toiminta, kun se on tahallista, katsotaan rikokseksi:

a) minkä tahansa oikeudettoman edun lupaaminen, tarjoaminen tai antaminen suoraan tai kolmannen välityksellä virkamiehelle itselleen tai kolmannelle osapuolelle, jotta kyseinen virkamies toimisi tai jättäisi toimimatta virkatehtävissään (lahjuksen antaminen julkisella sektorilla);

b) virkamiehen suoraan tai kolmannen välityksellä esittämä pyyntö, joka koskee mitä tahansa oikeudetonta etua virkamiehelle itselleen tai kolmannelle osapuolelle, tai tällaisen edun vastaanottaminen taikka tällaista etua koskevan tarjouksen tai lupauksen hyväksyminen, jotta kyseinen virkamies toimisi tai jättäisi toimimatta virkatehtävissään (lahjuksen ottaminen julkisella sektorilla).

Tätä artiklaa sovellettaessa välimiehiä ja lautamiehiä pidetään virkamiehinä.

4 artikla

Lahjonta yksityisellä sektorilla

Jäsenvaltioiden on toteutettava tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että seuraava toiminta, kun se on tahallista ja toteutettu taloudellisen, liiketaloudellisen tai kaupallisen taikka rahoitukseen liittyvän toiminnan yhteydessä, katsotaan rikokseksi:

a) minkä tahansa oikeudettoman edun lupaaminen, tarjoaminen tai antaminen suoraan tai kolmannen välityksellä missä tahansa ominaisuudessa yksityistä yhteisöä johtavalle tai sellaisessa työskentelevälle henkilölle itselleen tai kolmannelle osapuolelle, jotta kyseinen henkilö toimisi tai jättäisi toimimatta niin, että rikkoo velvollisuuksiaan (lahjuksen antaminen yksityisellä sektorilla);

b) missä tahansa ominaisuudessa yksityistä yhteisöä johtavan tai sellaisessa työskentelevän henkilön suoraan tai kolmannen välityksellä esittämä pyyntö, joka koskee mitä tahansa oikeudetonta etua kyseiselle henkilölle itselleen tai kolmannelle osapuolelle, tai tällaisen edun vastaanottaminen taikka tällaista etua koskevan tarjouksen tai lupauksen hyväksyminen, jotta kyseinen henkilö toimisi tai jättäisi toimimatta niin, että rikkoo velvollisuuksiaan (lahjuksen ottaminen yksityisellä sektorilla).

5 artikla

Varojen väärinkäyttö

1. Jäsenvaltioiden on toteutettava tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että sellaisen virkamiehen, jonka tehtävänä on varojen suora tai välillinen hallinnointi, suorittama varojen sitominen tai maksaminen taikka varojen osoittaminen tai käyttäminen niiden käyttötarkoituksen vastaisesti, katsotaan rikokseksi joko silloin kun se toteutetaan kyseisen virkamiehen eduksi tai toisen henkilön tai yhteisön eduksi tai silloin kun vahingoitetaan asianomaisen julkisen tai yksityisen yhteisön taloudellisia etuja, ja se on tahallista.

2. Jäsenvaltiot voivat toteuttaa tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että missä tahansa ominaisuudessa yksityistä yhteisöä johtavan tai sellaisessa työskentelevän henkilön, jonka tehtävänä on varojen suora tai välillinen hallinnointi, taloudellisen, rahoituksellisen tai liiketaloudellisen toiminnan yhteydessä suorittama varojen sitominen tai maksaminen taikka varojen osoittaminen tai käyttäminen niiden käyttötarkoituksen vastaisesti, katsotaan rikokseksi joko silloin kun se toteutetaan kyseisen henkilön eduksi tai toisen henkilön tai yhteisön eduksi tai silloin kun vahingoitetaan asianomaisen julkisen tai yksityisen yhteisön taloudellisia etuja, ja se on tahallista.

6 artikla

Vaikutusvallan kauppaaminen

1. Jäsenvaltioiden on toteutettava tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että seuraava toiminta, kun se on tahallista, katsotaan rikokseksi:

a) minkä tahansa oikeudettoman edun lupaaminen, tarjoaminen tai antaminen suoraan tai kolmannen välityksellä henkilölle, jotta tämä käyttäisi epäasiallisesti vaikutusvaltaansa virkamiehen virkatehtävissään toteuttamaan toimeen tai laiminlyöntiin, oikeudettoman edun saamiseksi virkamieheltä;

b) henkilön suoraan tai kolmannen välityksellä esittämä pyyntö, joka koskee oikeudetonta etua, tai tällaisen edun vastaanottaminen taikka tällaista etua koskevan tarjouksen tai lupauksen hyväksyminen, jotta kyseinen henkilö käyttäisi epäasiallisesti vaikutusvaltaansa virkamiehen virkatehtävissään toteuttamaan toimeen tai laiminlyöntiin, oikeudettoman edun saamiseksi virkamieheltä.

Tätä artiklaa sovellettaessa välimiehiä ja lautamiehiä pidetään virkamiehinä.

2. Sillä, käytetäänkö vaikutusvaltaa vai ei tai johtaako väitetty vaikutusvalta haluttuihin tuloksiin, ei ole merkitystä sen kannalta, että katsotaanko 1 kohdassa tarkoitettu teko on rikokseksi.

7 artikla

Lainvastaisuudet julkisten tehtävien hoitamisessa

Jäsenvaltioiden on toteutettava tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että vähintään tietyt virkamiehen virkatehtävissään toteuttamaan toimeen tai toimen laiminlyöntiin liittyvät vakavat lainvastaisuudet katsotaan rikokseksi, kun ne ovat tahallisia. Jäsenvaltiot voivat rajoittaa tämän artiklan soveltamisen tiettyihin virkamiesryhmiin.

8 artikla

Oikeudenkäytön häiritseminen

Jäsenvaltioiden on toteutettava tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että seuraava toiminta, kun se on tahallista, katsotaan yhdeksi tai useammaksi rikokseksi:

a) suoraan tai kolmannen välityksellä tapahtuva fyysisen voiman käyttö, uhkailu tai pelottelu taikka edun lupaaminen, tarjoaminen tai antaminen perättömän lausuman aikaansaamiseksi tai todisteluun tai todisteiden esittämiseen puuttumiseksi johonkin 3–6, 9 ja 11 artiklassa tarkoitetun rikoksen tekemiseen liittyvässä menettelyssä;

b) suoraan tai kolmannen välityksellä tapahtuva fyysisen voiman käyttö, uhkailu tai pelottelu oikeuslaitoksen virkamiehen tai lainvalvonnasta vastaavan virkamiehen virkatehtävien hoitoon puuttumiseksi jonkin 3–6, 9 ja 11 artiklassa tarkoitetun rikoksen tekemisen yhteydessä.

9 artikla

Korruptiorikoksilla vaurastuminen

Jäsenvaltioiden on toteutettava tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että virkamiehen suorittama varojen tahallinen hankkiminen, hallussa pitäminen tai käyttö tietoisena tällaisten varojen vastaanottohetkellä siitä, että ne ovat peräisin jostakin 3–6, 8 ja 11 artiklassa tarkoitetusta toisen virkamiehen tekemästä rikoksesta, katsotaan rikokseksi.

10 artikla

Salaaminen

Jäsenvaltioiden on toteutettava tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että varojen todellisen luonteen, alkuperän, sijainnin, niistä määräämisen, niiden liikkeiden, niitä koskevien oikeuksien tai niiden omistuksen tahallinen salaaminen tai peittäminen tietoisena siitä, että tällaiset varat ovat peräisin 3–6, 8 ja 11 artiklassa tarkoitettujen rikosten tekemisestä, katsotaan rikokseksi.

11 artikla

Yllytys, avunanto ja yritys

1. Jäsenvaltioiden on toteutettava tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että yllyttäminen 3–6, 8–10 artiklassa tarkoitettujen rikosten tekemiseen katsotaan rikokseksi.

2. Jäsenvaltioiden on toteutettava tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että avunanto 3–6 ja 8–10 artiklassa tarkoitettujen rikosten tekemiseen katsotaan rikokseksi.

3. Jäsenvaltioiden on toteutettava tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että yritys tehdä 9 ja 10 artiklassa tarkoitettu rikos on rikosoikeudellisesti rangaistava teko, ja harkittava tarvittavien toimenpiteiden toteuttamista sen varmistamiseksi, että yritys tehdä vähintään yksi 3–6 artiklassa tarkoitetuista rikoksista on rikosoikeudellisesti rangaistava teko.

12 artikla

Luonnollisille henkilöille määrättävät seuraamukset ja toimenpiteet

1. Jäsenvaltioiden on toteutettava tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että 3–11 artiklassa tarkoitetuista rikoksista voidaan määrätä tehokkaat, oikeasuhteiset ja varoittavat rikosoikeudelliset seuraamukset.

2. Jäsenvaltioiden on toteutettava tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että

a) 3 artiklassa tarkoitetuista rikoksista, jos virkamies tulevalla toimimisellaan tai toimimatta jättämisellään rikkoisi virkavelvollisuuksiaan, määrättävä enimmäisrangaistus on vähintään viisi vuotta vankeutta;

b) 5 artiklan 1 kohdassa ja 9 ja 10 artiklassa tarkoitetuista rikoksista määrättävä enimmäisrangaistus on vähintään neljä vuotta vankeutta;

c) 3 artiklassa tarkoitetuista rikoksista, jos virkamies ei tulevalla toimimisellaan tai toimimatta jättämisellään rikkoisi virkavelvollisuuksiaan, sekä 4 artiklan ja 6 artiklassa tarkoitetuista rikoksista määrättävä enimmäisrangaistus on vähintään kolme vuotta vankeutta.

3. Jäsenvaltiot voivat säätää, että 5 artiklassa kuvattua tekoa ei katsota rikokseksi, jos siihen liittyvä etu tai vahinko on arvoltaan alle 10 000 euroa. Jäsenvaltioiden on toteutettava tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että vähintään 10 000 euron raja voi täyttyä sarjalla 5 artiklan soveltamisalaan kuuluvia tekoja, jotka ovat yhteydessä toisiinsa ja ovat samanlaisia, jos kyseiset teot toteuttaa sama rikoksentekijä.

4. Jäsenvaltioiden on toteutettava tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että luonnollisille henkilöille, jotka ovat syyllistyneet 3–6 ja 8–11 artiklassa tarkoitettuihin rikoksiin, voidaan määrätä rikosoikeudellisia tai muita kuin rikosoikeudellisia lisäseuraamuksia tai -toimenpiteitä, jotka ovat oikeassa suhteessa tekojen vakavuuteen ja sanotun kuitenkaan rajoittamatta tämän artiklan 1 ja 2 kohdan soveltamista. Tällaisiin seuraamuksiin tai toimenpiteisiin voivat kuulua seuraavat:

a) sakot;

b) erottaminen, pidättäminen tai siirto julkisesta virasta;

c) kielto

i) toimia julkisessa virassa;

ii) hoitaa julkista tehtävää;

iii) toimia sellaisen oikeushenkilön palveluksessa, joka on kokonaan tai osittain kyseisen jäsenvaltion omistuksessa;

iv) harjoittaa sellaista liiketoimintaa, joka johti kyseisen rikoksen tekemiseen tai mahdollisti sen;

d) väliaikainen kielto asettua ehdolle julkiseen virkaan;

e) asiaankuuluvaan rikokseen johtaneen tai sen mahdollistaneen toiminnan harjoittamista koskevien lupien ja hyväksyntöjen peruuttaminen;

f) julkisen rahoituksen epääminen, mukaan lukien kielto osallistua tarjouskilpailumenettelyihin sekä avustusten, käyttöoikeuksien ja toimilupien epääminen;

g) jos asiaan liittyy yleinen etu, sellaisen tuomioistuimen päätöksen julkaiseminen kokonaan tai osittain, joka koskee tehtyä rikosta sekä määrättyjä seuraamuksia ja toimenpiteitä, sanotun kuitenkaan rajoittamatta yksityisyyttä ja henkilötietojen suojaa koskevien sääntöjen soveltamista.

13 artikla

Oikeushenkilön vastuu

1. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että oikeushenkilö voidaan saattaa vastuuseen 3–6 ja 8–11 artiklassa tarkoitetuista rikoksista, kun tällaisen rikoksen on kyseisen oikeushenkilön hyväksi tehnyt joko yksin tai kyseisen oikeushenkilön toimielimen jäsenenä henkilö, jonka johtava asema kyseisessä oikeushenkilössä perustuu johonkin tai joihinkin seuraavista:

a) valta edustaa oikeushenkilöä;

b) valtuus tehdä päätöksiä oikeushenkilön puolesta; tai

c) valtuus käyttää määräysvaltaa oikeushenkilössä.

2. Jäsenvaltioiden on toteutettava tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että oikeushenkilö voidaan saattaa vastuuseen, jos tämän artiklan 1 kohdassa tarkoitettu henkilö on laiminlyönyt ohjaus- tai valvontatehtävänsä siten, että kyseisen oikeushenkilön valvonnan alaisena toimiva henkilö on voinut tehdä tämän oikeushenkilön hyväksi 3–6 ja 8–11 artiklassa tarkoitettuja rikoksia.

3. Se, mitä tämän artiklan 1 ja 2 kohdassa säädetään oikeushenkilön vastuusta, ei estä rikosoikeudellista menettelyä sellaisia luonnollisia henkilöitä vastaan, jotka tekevät 3–6 ja 8–11 artiklassa tarkoitettuja rikoksia taikka yllyttävät niihin tai avustavat niissä.

14 artikla

Oikeushenkilöille määrättävät seuraamukset ja toimenpiteet

1. Jäsenvaltioiden on toteutettava tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että 13 artiklan 1 tai 2 kohdan nojalla vastuuseen saatetulle oikeushenkilölle voidaan määrätä tehokkaita, oikeasuhteisia ja varoittavia rikosoikeudellisia tai muita kuin rikosoikeudellisia seuraamuksia ja toimenpiteitä.

2. Jäsenvaltioiden on toteutettava tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että 13 artiklan 1 tai 2 kohdan nojalla 3–6 ja 8–11 artiklassa tarkoitetuista rikoksista vastuussa olevalle oikeushenkilölle määrättäviin seuraamuksiin tai toimenpiteisiin kuuluu rikosoikeudellisia tai muita kuin rikosoikeudellisia sakkoja, joiden määrän on oltava oikeassa suhteessa rikoksen vakavuuteen sekä kyseisen oikeushenkilön yksilöllisiin, taloudellisiin ja muihin olosuhteisiin, ja joihin voi kuulua muita rikosoikeudellisia tai muita kuin rikosoikeudellisia seuraamuksia tai toimenpiteitä, jotka ovat oikeassa suhteessa tekojen vakavuuteen, kuten

a) julkisista varoista myönnettävien etuuksien tai tukien epääminen;

b) julkisen rahoituksen epääminen, mukaan lukien kielto osallistua tarjouskilpailumenettelyihin sekä avustusten, käyttöoikeuksien ja toimilupien epääminen;

c) väliaikainen tai pysyvä kielto harjoittaa liiketoimintaa;

d) asiaankuuluvaan rikokseen johtaneen tai sen mahdollistaneen toiminnan harjoittamista koskevien lupien ja hyväksyntöjen peruuttaminen;

e) viranomaisten mahdollisuus kumota tai purkaa rikoksen tekemiseen johtanutta toimintaa koskeva sopimus;

f) asettaminen tuomioistuimen valvontaan;

g) purkaminen tuomioistuimen päätöksellä;

h) rikoksen tekemiseen käytettyjen tilojen sulkeminen; ja

i) jos asiaan liittyy yleinen etu, sellaisen tuomioistuimen päätöksen julkaiseminen kokonaan tai osittain, joka koskee tehtyä rikosta sekä määrättyjä seuraamuksia ja toimenpiteitä, sanotun kuitenkaan rajoittamatta yksityisyyttä ja henkilötietojen suojaa koskevien sääntöjen soveltamista.

3. Jäsenvaltioiden on toteutettava tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että ainakin 13 artiklan 1 kohdan nojalla vastuussa olevalle oikeushenkilölle määrätään 3–6 ja 9 artiklassa tarkoitetuista rikoksista rikosoikeudellisia tai muita kuin rikosoikeudellisia sakkoja, joiden määrä on oikeassa suhteessa tekojen vakavuuteen sekä kyseisen oikeushenkilön yksilöllisiin, taloudellisiin ja muihin olosuhteisiin. Jäsenvaltioiden on toteutettava tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että tällaisten sakkojen enimmäistaso on vähintään

a) edellä 3–5 artiklassa tarkoitettujen rikosten osalta:

i) viisi prosenttia oikeushenkilön maailmanlaajuisesta kokonaisliikevaihdosta joko rikoksen tekemistä edeltäneellä tilikaudella tai sakon määräämispäätöstä edeltäneellä tilikaudella; tai vaihtoehtoisesti

ii) 40 000 000: aa euroa vastaava määrä;

b) edellä 6, 8 ja 9 artiklassa tarkoitettujen rikosten osalta:

i) kolme prosenttia oikeushenkilön maailmanlaajuisesta kokonaisliikevaihdosta joko rikoksen tekemistä edeltäneellä tilikaudella tai sakon määräämispäätöstä edeltäneellä tilikaudella; tai vaihtoehtoisesti

ii) 24 000 000: aa euroa vastaava määrä.

Jäsenvaltiot voivat vahvistaa sääntöjä sellaisia tapauksia varten, joissa sakon määrää ei ole mahdollista määrittää käyttäen perusteena oikeushenkilön maailmanlaajuista kokonaisliikevaihtoa rikoksen tekemistä edeltäneellä tilikaudella tai sakon määräämispäätöstä edeltäneellä tilikaudella.

15 artikla

Raskauttavat seikat

1. Siltä osin kuin se ei jo kuulu 3–6 ja 9 artiklassa tarkoitettujen rikosten tunnusmerkistöön, jäsenvaltioiden on toteutettava tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että 3–6 ja 9–11 artiklassa tarkoitettujen asiaankuuluvien rikosten osalta se, että rikokset on tehty osana puitepäätöksessä 2008/841/YOS tarkoitetun rikollisjärjestön toimintaa, katsotaan raskauttavaksi seikaksi.

2. Siltä osin kuin seuraavat seikat eivät jo kuulu 3–6 ja 9 artiklassa tarkoitettujen rikosten tunnusmerkistöön, jäsenvaltiot voivat toteuttaa tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että 3–6 ja 9–11 artiklassa tarkoitettujen asiaankuuluvien rikosten osalta yhtä tai useampaa seuraavista seikoista voidaan kansallisen lainsäädännön mukaisesti pitää raskauttavana seikkana:

a) rikoksentekijä on korkean tason virkamies;

b) rikoksentekijä on aiemmin tuomittu lainvoiman saaneella tuomiolla saman tyyppisistä rikoksista kuin joista säädetään 3–6 ja 9–11 artiklassa;

c) rikoksentekijä on saanut merkittävän edun tai rikos on aiheuttanut merkittävää vahinkoa, siltä osin kuin kyseinen etu tai vahinko ovat määritettävissä;

d) rikoksentekijä toimii rikosten tutkintaan, syytteeseenpanoon tai tuomitsemiseen liittyvissä tehtävissä;

e) rikoksentekijä käytti hyväkseen rikoksen tekemisessä osallisena olleen henkilön haavoittuvaa tilannetta;

f) rikoksentekijä on Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (EU) 2015/849 ([26]) 2 artiklassa tarkoitettu ilmoitusvelvollinen tai ilmoitusvelvollisen työntekijä tai hänellä on valtuudet joko yksin tai oikeushenkilön toimielimen jäsenenä edustaa kyseistä ilmoitusvelvollista tai valtuudet tehdä päätöksiä kyseisen ilmoitusvelvollisen puolesta tai käyttää siinä määräysvaltaa, ja hän on tehnyt rikoksen harjoittaessaan ammattitoimintaansa.

16 artikla

Lieventävät seikat

Jäsenvaltioiden on toteutettava tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että 3–6 ja 8–11 artiklassa tarkoitettujen asiaankuuluvien rikosten yhteydessä yhtä tai useampaa seuraavista seikoista voidaan kansallisen lainsäädännön mukaisesti pitää lieventävänä seikkana:

a) rikoksentekijä antaa toimivaltaisille viranomaisille tietoja, joita nämä eivät olisi muutoin voineet saada, ja auttaa niitä tunnistamaan tai tuomaan oikeuden eteen muut rikoksentekijät;

b) rikoksentekijä antaa toimivaltaisille viranomaisille tietoja, joita nämä eivät olisi muutoin voineet saada, ja auttaa niitä löytämään todisteita;

c) kun oikeushenkilön katsotaan olevan vastuussa jostakin 3–6 ja 8–11 artiklassa tarkoitetuista rikoksista, ja se on korruption ehkäisemiseksi ottanut käyttöön tehokkaita sisäistä valvontaa, etiikkaa ja vaatimustenmukaisuutta koskevia ohjelmia ennen rikoksen tekemistä tai sen jälkeen, paitsi jos sen voidaan katsoa muodostavan perusteen vastuun poissulkemiselle;

d) kun oikeushenkilön, katsotaan olevan vastuussa jostakin 3–6 ja 8–11 artiklassa tarkoitetuista rikoksista, ja se on rikoksen paljastuttua ilmoittanut siitä nopeasti ja vapaaehtoisesti toimivaltaisille viranomaisille ja toteuttanut korjaavia toimenpiteitä.

Ensimmäisen kohdan c ja d alakohdassa tarkoitettuja lieventäviä seikkoja sovelletaan ainoastaan oikeushenkilöihin.

17 artikla

Erioikeudet tai immuniteetti korruptiorikosten tutkinnassa ja syytteeseenpanossa

Jäsenvaltioiden on toteutettava tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että kansallisille virkamiehille myönnetyt erioikeudet tai immuniteetti voidaan kumota tässä direktiivissä tarkoitettujen rikosten tutkinnassa ja syytteeseenpanossa, paitsi jos se on jäsenvaltioiden perustuslakien, perustuslaillisten periaatteiden ja lakien vastaista.

([26]) Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2015/849, annettu 20 päivänä toukokuuta 2015, rahoitusjärjestelmän käytön estämisestä rahanpesuun tai terrorismin rahoitukseen, Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 648/2012 muuttamisesta sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2005/60/EY ja komission direktiivin 2006/70/EY kumoamisesta (EUVL L 141, 5.6.2015, s. 73, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2015/849/oj).

18 artikla

Lainkäyttövalta

1. Kunkin jäsenvaltion on toteutettava tarvittavat toimenpiteet saattaakseen tässä direktiivissä tarkoitetut rikokset lainkäyttövaltansa piiriin, silloin kun:

a) rikos on tehty kokonaan tai osittain sen alueella;

b) rikoksentekijä on sen kansalainen.

2. Jäsenvaltion on ilmoitettava komissiolle päätöksestään ulottaa lainkäyttövaltansa yhteen tai useampaan tässä direktiivissä tarkoitetuista rikoksista, jotka on tehty sen alueen ulkopuolella, kun

a) rikoksentekijän vakituinen asuinpaikka on sen alueella;

b) rikos on tehty sen kansalaista tai sellaista henkilöä vastaan, jonka vakituinen asuinpaikka on kyseisessä jäsenvaltiossa;

c) rikos on tehty sen alueelle sijoittautuneen oikeushenkilön hyväksi;

d) rikos on tehty oikeushenkilön hyväksi sellaisen liiketoiminnan yhteydessä, joka tapahtuu kokonaan tai osittain kyseisen jäsenvaltion alueella.

3. Kun jokin tässä direktiivissä artiklassa tarkoitettu rikos kuuluu useamman jäsenvaltion lainkäyttövaltaan, näiden jäsenvaltioiden on tehtävä yhteistyötä sen määrittämiseksi, mikä jäsenvaltio toteuttaa rikosoikeudelliset menettelyt. Tarvittaessa asia on annettava Eurojustin käsiteltäväksi neuvoston puitepäätöksen 2009/948/YOS ([27]) 12 artiklan 2 kohdan mukaisesti.

4. Jäsenvaltioiden on 1 kohdan b alakohdassa tarkoitetuissa tapauksissa toteutettava tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että niiden lainkäyttövallan harjoittaminen ei edellytä, että syyte voidaan nostaa vain sen valtion tekemän rikoksen ilmiannon perusteella, jossa rikos tehtiin, tai rikoksen tekovaltiossa tehdyn ilmoituksen perusteella.

19 artikla

Vanhentumisajat

1. Jäsenvaltioiden on toteutettava tarvittavat toimenpiteet säätääkseen vanhentumisajasta, jonka puitteissa 3–6 ja 8–11 artiklassa tarkoitettujen rikosten tutkinta, syytteeseenpano, oikeudenkäynti ja niistä tuomitseminen on mahdollista riittävän pitkään sen jälkeen kun kyseiset rikokset on tehty, jotta niitä voidaan torjua tehokkaasti. Tällaisen vanhentumisajan on oltava seuraava:

a) vähintään kahdeksan vuotta rikoksen tekemisestä sellaisen rikoksen osalta, josta voidaan määrätä vankeusrangaistus, jonka enimmäiskesto on vähintään neljä vuotta;

b) vähintään viisi vuotta rikoksen tekemisestä sellaisen rikoksen osalta, josta voidaan määrätä vankeusrangaistus, jonka enimmäiskesto on vähintään kolme vuotta.

([27]) Neuvoston puitepäätös 2009/948/YOS, tehty 30 päivänä marraskuuta 2009, rikosoikeudellisia menettelyjä koskevien toimivaltaristiriitojen ehkäisemisestä ja ratkaisemisesta (EUVL L 328, 15.12.2009, s. 42, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec_framw/2009/948/oj).

2. Jäsenvaltioiden on toteutettava tarvittavat toimenpiteet säätääkseen vanhentumisajasta, jonka puitteissa 3–6 ja 8–11 artiklassa tarkoitetuista rikoksista annetun lainvoimaisen tuomion perusteella määrätyt seuraamukset on mahdollista panna täytäntöön riittävän pitkään kyseisen tuomion määräämisen jälkeen. Tällaisen vanhentumisajan on oltava seuraava:

a) vähintään kymmenen vuotta lainvoiman saaneesta tuomiosta seuraavissa tapauksissa:

i) yli vuoden vankeusrangaistus, tai vaihtoehtoisesti

ii) vankeusrangaistus rikoksesta, josta voidaan määrätä vankeusrangaistus, jonka enimmäiskesto on vähintään neljä vuotta;

b) vähintään viisi vuotta lainvoiman saaneesta tuomiosta seuraavissa tapauksissa:

i) enintään vuoden vankeusrangaistus, tai vaihtoehtoisesti

ii) vankeusrangaistus rikoksesta, josta voidaan määrätä vankeusrangaistus, jonka enimmäiskesto on vähintään kolme vuotta.

3. Poiketen siitä, mitä tämän artiklan 1 kohdassa säädetään, jäsenvaltiot voivat vahvistaa vanhentumisajaksi lyhyemmän ajan, edellyttäen että vanhentumisaika voidaan keskeyttää tai pysäyttää tiettyjen toimien vuoksi. Tämä aika ei saa olla lyhyempi kuin

a) viisi vuotta sellaisten rikosten osalta, joista voidaan määrätä vankeusrangaistus, jonka enimmäiskesto on vähintään neljä vuotta;

b) kolme vuotta sellaisten rikosten osalta, joista voidaan määrätä vankeusrangaistus, jonka enimmäiskesto on vähintään kolme vuotta.

4. Poiketen siitä, mitä tämän artiklan 2 kohdassa säädetään, jäsenvaltiot voivat vahvistaa vanhentumisajaksi lyhyemmän ajan, edellyttäen että vanhentumisaika voidaan keskeyttää tai pysäyttää tiettyjen toimien vuoksi. Tämä aika ei saa olla lyhyempi kuin

a) viisi vuotta lainvoiman saaneesta tuomiosta seuraavissa tapauksissa:

i) yli vuoden vankeusrangaistus, tai vaihtoehtoisesti

ii) vankeusrangaistus rikoksesta, josta voidaan määrätä vankeusrangaistus, jonka enimmäiskesto on vähintään neljä vuotta;

b) kolme vuotta lainvoiman saaneesta tuomiosta seuraavissa tapauksissa:

i) enintään vuoden vankeusrangaistus, tai vaihtoehtoisesti

ii) vankeusrangaistus rikoksesta, josta voidaan määrätä vankeusrangaistus, jonka enimmäiskesto on vähintään kolme vuotta.

III LUKU

TORJUMINEN, ILMOITTAMINEN JA TUTKIMINEN

20 artikla

Korruption torjuminen

1. Jäsenvaltioiden on toteutettava asianmukaisia toimia, kuten tiedotus- ja tietoisuuden lisäämiskampanjoita, tietoisuuden lisäämiseksi yleisön keskuudessa ja yksityisellä sektorilla korruption vaikutuksista ja haitallisuudesta, tavoitteena vähentää yleisesti korruptiorikoksia sekä korruption riskiä.

2. Jäsenvaltioiden on toteutettava toimenpiteitä, joilla varmistetaan integriteetin, avoimuuden ja vastuuvelvollisuuden korkea taso julkishallinnossa ja julkisessa päätöksenteossa korruption ehkäisemiseksi. Jäsenvaltioiden on edistettävä näihin periaatteisiin perustuvaa julkishallinnon kulttuuria ja varmistettava, että kansalliset virkamiehet ja viranomaiset kehittävät edelleen valmiuksiaan ylläpitää asianmukaisia ammatillisia normeja ja tietoisuuttaan eturistiriitatilanteista ja korruptioriskeistä.

3. Jäsenvaltioiden on toteutettava toimenpiteitä sen varmistamiseksi, että käytössä on ennalta ehkäiseviä välineitä. Näihin välineisiin voivat kuulua esimerkiksi asianmukainen pääsy yleistä etua koskeviin tietoihin; säännöt, jotka koskevat eturistiriitojen ilmoittamista ja hallintaa julkisella sektorilla; toimenpiteet, joilla varmistetaan vaaleilla valittavien virkamiesten ja poliittisten puolueiden ehdokkuuksien rahoituksen avoimuus; säännöt varallisuusilmoituksista ja tällaisten ilmoitusten tarkistamisesta; kansallisessa lainsäädännössä nimettyjen kansallisten virkamiehien sidonnaisuusilmoitukset ja tällaisia virkamiehiä koskevien pyöröovitilanteiden sääntely; merkittävien varojen tai sidonnaisuuksien ilmoittamatta jättämistä koskevat säännöt sekä yksityisen ja julkisen sektorin vuorovaikutusta koskevat säännöt.

4. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että sekä julkisella että yksityisellä sektorilla on käytettävissä toimenpiteitä korruption ehkäisemiseksi ja että ne ovat kunkin toiminta-alan erityisiin riskeihin mukautettuja. Tällaisten toimenpiteiden on sisällettävä ainakin toimia, joilla vahvistetaan integriteettiä ja ehkäistään korruption mahdollisuuksia seuraavien keskuudessa:

a) korkean tason virkamiehet;

b) lainvalvontaviranomaiset ja oikeusviranomaiset, mukaan lukien näiden nimittämiseen ja toimintaan liittyvät toimenpiteet.

5. Jäsenvaltioiden on sopivin väliajoin tehtävä arviointi, jossa yksilöidään suurimmassa korruptiovaarassa olevat alat tai ammatit, ja kehitettävä toimia, joilla puututaan yksilöityjen alojen tai ammattien parissa havaittuihin suurimpiin riskeihin.

6. Edellä 5 kohdassa tarkoitetun arvioinnin perusteella jäsenvaltioiden on tarvittaessa järjestettävä säännöllisesti yksilöityjen alojen tai ammattien erityispiirteisiin mukautettuja tietoisuuden lisäämistoimia muun muassa etiikasta.

7. Jäsenvaltioiden on tarvittaessa toteutettava toimenpiteitä, joilla edistetään kansalaisyhteiskunnan, tiedeyhteisön, valtiosta riippumattomien järjestöjen ja yhteisöperustaisten järjestöjen osallistumista korruptiontorjuntatoimiin.

21 artikla

Kansallinen strategia

Kunkin jäsenvaltion on hyväksyttävä ja julkaistava korruption ehkäisemistä ja torjumista koskeva kansallinen strategia, jossa vahvistetaan tavoitteet, prioriteetit ja vastaavat toimenpiteet sekä keinot näiden tavoitteiden saavuttamiseksi, sanotun kuitenkaan rajoittamatta olemassa olevien politiikkojen soveltamista. Jäsenvaltioiden on pyrittävä varmistamaan, että tällaista kansallista strategiaa laadittaessa kuullaan kansalaisyhteiskuntaa, 22 artiklassa tarkoitettuja asiaankuuluvia elimiä tai yksiköitä, riippumattomia asiantuntijoita, tutkijoita ja muita sidosryhmiä, sekä otettava huomioon jäsenvaltioiden tarpeet, erityispiirteet ja haasteet.

22 artikla

Korruptiontorjunnasta vastaavat elimet tai organisaatioyksiköt

1. Korruption torjumisen edistämiseksi yhteisin perustein jäsenvaltioiden on varmistettava, että niillä on yksi tai useampi elin tai organisaatioyksikkö, jonka tehtävänä on ehkäistä korruptiota ja jolla on tarvittava asiantuntemus korruption torjumiseksi. Tällaisten elinten tai organisaatioyksiköiden tehtäviin voi tarvittaessa kuulua

a) kansallisessa lainsäädännössä nimettyjen kansallisten virkamiesten varallisuusilmoitusten arviointi;

b) kansallisiin virkamiehiin ja julkisiin yhteisöihin sovellettavien avoimuussääntöjen noudattamisen valvonta;

c) eturistiriitoja koskevien lain säännösten ja sääntöjen noudattamisen valvonta julkisella sektorilla;

d) suurimmassa korruptiovaarassa olevien alojen tai ammattien tunnistaminen;

e) yhteistyö sellaisten toimivaltaisten viranomaisten, elinten tai organisaatioyksiköiden kanssa, joiden tehtävänä on torjua korruptiota.

2. Jäsenvaltioiden on toteutettava tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että niillä on yksi tai useampi elin tai organisaatioyksikkö, jonka tehtävänä on torjua ja tutkia korruptiota.

3. Jäsenvaltioiden on toteutettava tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että 1 ja 2 kohdassa tarkoitetut elimet tai organisaatioyksiköt

a) toimivat ilman epäasianmukaista puuttumista;

b) ovat yleisön tiedossa;

c) tekevät tarvittaessa päätöksiä tai antavat suosituksia noudattaen laissa, asetuksissa tai hallinnollisissa määräyksissä säädettyjä avoimia menettelyjä;

d) raportoivat tärkeimmistä toimistaan ja tuloksistaan.

23 artikla

Resurssit

Jäsenvaltioiden on varmistettava, että elimillä ja organisaatioyksiköillä, joiden tehtävänä on ehkäistä ja torjua korruptiota, on riittävä henkilöstö ja riittävät taloudelliset, tekniset ja teknologiset resurssit voidakseen hoitaa tämän direktiivin täytäntöönpanoon liittyvät tehtävänsä tuloksellisesti.

24 artikla

Koulutus

1. Kunkin jäsenvaltion on toteutettava tarvittavat toimenpiteet ajantasaisen koulutuksen tarjoamiseksi sen kansallisille virkamiehille, jotta he voivat tunnistaa virkatehtäviensä yhteydessä mahdollisesti esiintyviä erilaisia korruption muotoja ja korruptioriskejä ja reagoida ajoissa ja asianmukaisesti kaikenlaiseen epäilyttävään toimintaan.

2. Kunkin jäsenvaltion on toteutettava tarvittavat toimenpiteet erikoistuneen ja ajantasaisen koulutuksen tarjoamiseksi tämän direktiivin soveltamisalaan kuuluvia rikoksia koskevista rikostutkinnoista ja rikosoikeudellisista menettelyistä vastaaville lainvalvonta- ja oikeusviranomaisilleen, sanotun kuitenkaan rajoittamatta oikeuslaitoksen riippumattomuutta ja eri tapoja, joilla oikeuslaitokset ovat järjestäytyneet unionissa.

25 artikla

Rikoksista ilmoittavien tai niiden tutkinnassa avustavien henkilöiden suojelu

1. Jäsenvaltioiden on toteutettava tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että direktiiviä (EU) 2019/1937 sovelletaan tämän direktiivin 3–11 artiklassa tarkoitettujen rikosten ilmoittamiseen ja tällaisista rikoksista ilmoittavien henkilöiden suojeluun kyseisessä direktiivissä säädetyin edellytyksin.

2. Edellä 1 kohdassa tarkoitettujen toimenpiteiden lisäksi jäsenvaltioiden on toteutettava tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että henkilöille, jotka ilmoittavat tässä direktiivissä tarkoitetuista rikoksista ja toimittavat todisteita tai tekevät muulla tavoin yhteistyötä toimivaltaisten viranomaisten kanssa, on rikosoikeudellisen menettelyn yhteydessä kansallisen lainsäädännön mukaisesti saatavilla tarvittavat suojelu-, tuki- ja avustustoimenpiteet.

26 artikla

Tutkintakeinot

Jäsenvaltioiden on toteutettava tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että tässä direktiivissä tarkoitettujen rikosten tutkintaan tai syytteeseenpanoon on käytettävissä tehokkaat ja oikeasuhtaiset tutkintakeinot. Näihin keinoihin on tapauksen mukaan sisällyttävä erityisiä tutkintakeinoja, kuten järjestäytyneen rikollisuuden tai muiden vakavien rikosten torjunnassa käytettävät keinot.

27 artikla

Varojen jäädyttäminen ja menetetyksi tuomitseminen

Jäsenvaltioiden on toteutettava tarvittavat toimenpiteet tämän direktiivin II luvussa tarkoitettujen rikosten rikoksentekovälineiden ja rikosten tuottaman hyödyn jäljittämisen, tunnistamisen, jäädyttämisen ja menetetyksi tuomitsemisen mahdollistamiseksi.

Jäsenvaltioiden, joita Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2014/42/EU ([28]) sitoo, on toteutettava tämän artiklan ensimmäisessä kohdassa tarkoitetut toimenpiteet mainitun direktiivin mukaisesti.

28 artikla

Tiedonvaihto

Jäsenvaltioiden on toteutettava tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että Europolin suojatun tiedonvaihdon verkkosovellusta (SIENA) käytetään toimivaltaisten lainvalvontaviranomaisten väliseen tietojenvaihtoon direktiivin (EU) 2023/977 13 artiklan mukaisesti.

([28]) Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2014/42/EU, annettu 3 päivänä huhtikuuta 2014, rikoksentekovälineiden ja rikoshyödyn jäädyttämisestä ja menetetyksi tuomitsemisesta Euroopan unionissa (EUVL L 127, 29.4.2014, s. 39, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2014/42/oj).

29 artikla

Uhrien oikeudet

Jäsenvaltioiden on toteutettava tarvittavat toimenpiteet sovellettavan lainsäädännön mukaisten asiaankuuluvien oikeuksien soveltamiseksi tämän direktiivin mukaisten rikosten uhreihin, tapauksen mukaan myös oikeushenkilöihin, kansallisen lainsäädännön mukaisesti, sanotun kuitenkaan rajoittamatta direktiivin 2012/29/EU soveltamista.

30 artikla

Yleisön, jota asia koskee, oikeudet osallistua menettelyihin

Jäsenvaltioiden on varmistettava, että henkilöillä, joihin tämän direktiivin 3–9 artiklassa tarkoitetut rikokset vaikuttavat tai ovat omiaan vaikuttamaan, ja henkilöillä, joiden etua asia riittävästi koskee tai jotka väittävät jonkin oikeuden heikentyvän, sekä valtiosta riippumattomilla järjestöillä, jotka osallistuvat korruption torjuntaan ja täyttävät kansallisen lainsäädännön mukaiset vaatimukset, on asianmukaiset prosessuaaliset oikeudet kyseisiä rikoksia koskevissa menettelyissä, kun jäsenvaltiossa on muita rikoksia koskevissa menettelyissä tällaisia prosessuaalisia oikeuksia yleisölle, jota asia koskee, esimerkiksi asianomistajana.

31 artikla

Virkamiehen virasta pidättäminen tai siirto toisiin tehtäviin

Jäsenvaltioiden on harkittava sellaisten rikosoikeudellisten, hallinnollisten tai kurinpidollisten menettelyjen käyttöönottoa, joiden mukaisesti toimivaltainen viranomainen voi tarvittaessa pidättää tässä direktiivissä tarkoitetusta rikoksesta syytetyn virkamiehen virantoimituksesta tai siirtää hänet väliaikaisesti toisiin tehtäviin syyttömyysolettaman periaatetta asianmukaisesti noudattaen.

IV LUKU

KOORDINOINTI JA YHTEISTYÖ

32 artikla

Jäsenvaltioiden ja unionin toimielinten, elinten ja laitosten välinen yhteistyö

Jos tässä direktiivissä tarkoitettujen rikosten epäillään olevan luonteeltaan rajatylittäviä, asianomaisten jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten on harkittava kyseisiin rikoksiin liittyvien tietojen toimittamista asianmukaisille toimivaltaisille unionin toimielimille, elimille tai laitoksille.

Rajoittamatta rajatylittävää yhteistyötä ja keskinäistä oikeusapua rikosasioissa koskevien sääntöjen soveltamista jäsenvaltioiden, Europolin, Eurojustin, Euroopan syyttäjänviraston ja Euroopan petostentorjuntaviraston (OLAF) sekä komission on tehtävä yhteistyötä toistensa kanssa toimivaltansa mukaisesti tässä direktiivissä tarkoitettujen rikosten torjumiseksi. Tätä varten Eurojust antaa tapauksen mukaan toimivaltaisten viranomaisten tarvitsemaa teknistä ja operatiivista apua niiden tutkintatoimien koordinoinnin helpottamiseksi. Komissio ja OLAF voivat tapauksen mukaan antaa apua.

33 artikla

Komission tuki jäsenvaltioille ja niiden toimivaltaisille viranomaisille

1. Komissio laatii yleiskatsauksen unionissa esiintyvistä alakohtaisista korruptioriskeistä ja helpottaa jäsenvaltioiden ja asiantuntijoiden välistä tietojenvaihtoa kaikkialla unionissa.

2. Komission tehtävänä on korruption vastaisen EU:n verkoston avulla

a) helpottaa yhteistyötä ja parhaiden käytäntöjen vaihtoa jäsenvaltioiden korruption torjunnasta vastaavien toimijoiden, kansalaisyhteiskunnan edustajien, asiantuntijoiden, tutkijoiden ja muiden sidosryhmien välillä;

b) tukea pyynnöstä kaikkia sidosryhmiä ja erityisesti jäsenvaltioita niiden toimissa laatimalla parhaita käytäntöjä, ei-sitovia ohjeita ja menetelmiä.

3. Komissio ilmoittaa jäsenvaltioille unionin tasolla saatavilla olevista taloudellisista resursseista, joita voidaan myöntää jäsenvaltioille korruption torjuntaan, mukaan lukien unionin korruptiontorjuntaohjelmat kolmansien maiden kanssa.

34 artikla

Tiedonkeruu ja tilastot

1. Jäsenvaltioilla on oltava käytössään järjestelmä tämän direktiivin 3–11 artiklassa tarkoitettuja rikoksia koskevien anonymisoitujen tilastotietojen taltioimista, tuottamista ja tarjoamista varten.

2. Edellä 1 kohdassa tarkoitettuihin tilastotietoihin on sisällytettävä vähintään seuraavat olemassa olevat tiedot, jos ne ovat saatavilla keskustasolla:

a) niiden rikosten lukumäärä, jotka on rekisteröity tai joista on annettu tuomio jäsenvaltiossa;

b) niiden oikeustapausten lukumäärä, joiden käsittely on lopetettu, mukaan lukien sellaisten tapausten määrä, joiden käsittely on lopetettu asianomaisen rikoksen vanhentumisajan päättymisen vuoksi;

c) tuomioistuinten ulkopuolisten sovitteluratkaisujen lukumäärä 3–11 artiklassa tarkoitettuja rikoksia koskevissa tapauksissa, jos jäsenvaltiossa on käytössä tällaisia mekanismeja missä tahansa asiaan liittyvän menettelyn vaiheessa;

d) sellaisten luonnollisten henkilöiden lukumäärä, joiden osalta täsmennetään mahdollisesti saatavilla olevien tietojen perusteella niiden virkamiesten ja korkean tason virkamiesten lukumäärä, jotka on

   i) asetettu syytteeseen;

   ii) tuomittu;

   iii) määrätty maksamaan sakkoja;

e) niiden oikeushenkilöiden lukumäärä, jotka on

   i) asetettu syytteeseen;

   ii) tuomittu;

   iii) määrätty maksamaan sakkoja;

f) 3–11 artiklassa tarkoitetuista rikoksista määrättyjen seuraamusten tyypit ja tasot;

g) 3, 4, 5 ja 6 artiklaa koskeviin tuomioihin liittyvien armahdusten lukumäärä.

3. Jäsenvaltioiden on julkaistava vuosittain mahdollisuuksien mukaan 1 päivään kesäkuuta mennessä mutta viimeistään 31 päivänä joulukuuta 2 kohdassa tarkoitetut tilastotiedot edelliseltä vuodelta koneellisesti luettavassa, helposti saavutettavassa ja vertailukelpoisessa muodossa ja ilmoitettava komissiolle niiden julkaisemisesta.

V LUKU

LOPPUSÄÄNNÖKSET

35 artikla

Puitepäätöksen 2003/568/YOS ja sellaisen lahjonnan torjumisesta, jossa on osallisina Euroopan yhteisöjen virkamiehiä tai Euroopan unionin jäsenvaltioiden virkamiehiä, tehdyn yleissopimuksen korvaaminen

1. Korvataan puitepäätös 2003/568/YOS niiden jäsenvaltioiden osalta, joita tämä direktiivi sitoo, tämän kuitenkaan vaikuttamatta jäsenvaltioiden velvollisuuksiin noudattaa määräaikaa, jonka kuluessa niiden on saatettava mainittu puitepäätös osaksi kansallista lainsäädäntöä.

Niiden jäsenvaltioiden osalta, joita tämä direktiivi sitoo, viittauksia puitepäätökseen 2003/568/YOS pidetään viittauksina tähän direktiiviin. Erityisesti viittauksia puitepäätöksen 2003/568/YOS 2 artiklaan pidetään viittauksina tämän direktiivin II lukuun.

2. Korvataan yleissopimus sellaisen lahjonnan torjumisesta, jossa on osallisina Euroopan yhteisöjen virkamiehiä tai Euroopan unionin jäsenvaltioiden virkamiehiä, niiden jäsenvaltioiden osalta, joita tämä direktiivi sitoo.

Niiden jäsenvaltioiden osalta, joita tämä direktiivi sitoo, viittauksia mainittuun yleissopimuksen pidetään viittauksina tähän direktiiviin. Erityisesti viittauksia sellaisen lahjonnan torjumista, jossa on osallisina Euroopan yhteisöjen virkamiehiä tai Euroopan unionin jäsenvaltioiden virkamiehiä, koskevan yleissopimuksen 3 artiklaan pidetään viittauksina tämän direktiivin II lukuun.

36 artikla

Direktiivin (EU) 2017/1371 muuttaminen

Muutetaan direktiivi (EU) 2017/1371 seuraavasti:

1) lisätään 2 artiklan 1 kohtaan alakohta seuraavasti:

”c) ’korkean tason virkamiehellä’ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (EU) 2026/1021 2 artiklan 9 kohdassa määriteltyä korkean tason virkamiestä (*).

(*) Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2026/1021, annettu 29 päivänä huhtikuuta 2026, korruption torjunnasta sekä neuvoston puitepäätöksen 2003/568/YOS ja sellaisen lahjonnan torjumisesta, jossa on osallisina Euroopan yhteisöjen virkamiehiä tai Euroopan unionin jäsenvaltioiden virkamiehiä, tehdyn yleissopimuksen korvaamisesta sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (EU) 2017/1371 muuttamisesta (EUVL L, 2026/1021, 11.5.2026, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2026/1021/oj).”;

2) korvataan 4 artiklan 2 kohta seuraavasti:

”2. Jäsenvaltioiden on toteutettava tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että tahallinen lahjuksen ottaminen ja tahallinen lahjuksen antaminen julkisella sektorilla ovat rikoksia.

a) Tässä direktiivissä lahjuksen ottamisella julkisella sektorilla tarkoitetaan virkamiehen toimintaa, jolla hän pyytää tai ottaa vastaan suoraan tai kolmannen välityksellä mitä tahansa etuja itselleen tai kolmannelle osapuolelle tai hyväksyy lupauksen tällaisesta edusta korvaukseksi siitä, että hän toimii tai pidättyy toimimasta virkavelvollisuuksiensa mukaisesti tai tehtäviään hoitaessaan tavalla, joka vahingoittaa tai todennäköisesti vahingoittaa unionin taloudellisia etuja.

b) Tässä direktiivissä lahjuksen antamisella julkisella sektorilla tarkoitetaan henkilön toimintaa, jolla luvataan, tarjotaan tai annetaan suoraan tai kolmannen välityksellä mikä tahansa etu virkamiehelle itselleen tai kolmannelle osapuolelle siitä, että hän toimii tai pidättyy toimimasta virkavelvollisuuksiensa mukaisesti tai tehtäviään hoitaessaan tavalla, joka vahingoittaa tai todennäköisesti vahingoittaa unionin taloudellisia etuja.”;

3) muutetaan 7 artikla seuraavasti:

a) korvataan 3 kohta seuraavasti:

”3. Jäsenvaltioiden on toteutettava tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että 3 artiklan ja 4 artiklan 1 ja 3 kohdassa tarkoitetuista rikoksista määrättävän vankeusrangaistuksen enimmäiskesto on vähintään neljä vuotta, jos kyseisistä rikoksista aiheutuu merkittävää vahinkoa tai etua.

Jäsenvaltioiden on toteutettava tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että jos virkamies ei tulevalla toimimisellaan tai toimimatta jättämisellään rikkoisi virkavelvollisuuksiaan, 4 artiklan 2 kohdassa tarkoitetuista rikoksista määrättävän vankeusrangaistuksen enimmäiskesto on vähintään neljä vuotta, jos kyseisistä rikoksista aiheutuu huomattavaa vahinkoa tai etua.

Jäsenvaltioiden on toteutettava tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että jos virkamies tulevalla toimimisellaan tai toimimatta jättämisellään rikkoisi virkavelvollisuuksiaan, 4 artiklan 2 kohdassa tarkoitetuista rikoksista määrättävä vankeusrangaistus on vähintään viisi vuotta, jos kyseisistä rikoksista aiheutuu merkittävää vahinkoa tai etua.

Edellä 3 artiklan 2 kohdan a, b ja c alakohdassa ja 4 artiklassa tarkoitetuista rikoksista aiheutunut vahinko tai etu on oletettava merkittäviksi silloin, kun kyse on yli 100 000 eurosta.

Edellä 3 artiklan 2 kohdan d alakohdassa tarkoitetuista ja 2 artiklan 2 kohdan soveltamisalaan kuuluvista rikoksista aiheutunut vahinko tai etu on aina oletettava merkittäväksi.

Jäsenvaltiot voivat myös säätää vankeusrangaistuksesta, jonka enimmäiskesto on vähintään neljä vuotta, muiden niiden kansallisessa lainsäädännössä määriteltyjen vakavien seikkojen perusteella.”;

b) korvataan 4 artikla seuraavasti:

”4. Kun kyse on 3 artiklan 2 kohdan a, b tai c alakohdassa tai 4 artiklan 1 ja 3 kohdassa tarkoitetuista rikoksista, joissa vahinko on alle 10 000 euroa tai etu alle 10 000 euroa, jäsenvaltiot voivat säätää muita kuin rikosoikeudellisia seuraamuksia.”;

c) lisätään kohta seuraavasti:

”6. Jäsenvaltioiden on toteutettava tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että luonnollisille henkilöille, jotka ovat tehneet tämän direktiivin 3, 4 ja 5 artiklassa tarkoitettuja rikoksia, voidaan määrätä rikosoikeudellisia tai muita kuin rikosoikeudellisia lisäseuraamuksia tai -toimenpiteitä, joihin voivat kuulua direktiivin (EU) 2026/1021 12 artiklan 4 kohdassa tarkoitetut seuraamukset ja toimenpiteet, sanotun kuitenkaan rajoittamatta tämän artiklan 1–5 kohdan soveltamista.”;

4) korvataan 8 artikla seuraavasti:

”*8 artikla*

Raskauttavat ja lieventävät seikat

Jäsenvaltioiden on toteutettava tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että tämän direktiivin 3, 4 tai 5 artiklassa tarkoitettuun rikokseen syyllistyminen neuvoston puitepäätöksessä 2008/841/YOS tarkoitetun rikollisjärjestön puitteissa katsotaan raskauttavaksi seikaksi.

Jäsenvaltiot voivat toteuttaa tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että yhtä tai useampaa direktiivin (EU) 2026/1021 15 ja 16 artiklan artiklassa tarkoitetuista seikoista voidaan kansallisen lainsäädännön säädösten mukaisesti pitää raskauttavina ja lieventävinä seikkoina tässä direktiivissä tarkoitettujen rikosten osalta.”;

5) korvataan 9 artikla seuraavasti:

”*9 artikla*

Oikeushenkilöille määrättävät seuraamukset

1. Jäsenvaltioiden on toteutettava tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että 6 artiklan nojalla vastuuseen saatetulle oikeushenkilölle voidaan määrätä tehokkaita, oikeasuhteisia ja varoittavia rikosoikeudellisia tai muita kuin rikosoikeudellisia seuraamuksia ja toimenpiteitä.

2. Jäsenvaltioiden on toteutettava tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että tämän direktiivin 6 artiklan nojalla vastuussa olevalle oikeushenkilölle määrättäviin seuraamuksiin tai toimenpiteisiin kuuluu rikosoikeudellisia tai muita kuin rikosoikeudellisia sakkoja, joiden määrä on oikeassa suhteessa rikoksen vakavuuteen sekä kyseisen oikeushenkilön yksilöllisiin, taloudellisiin ja muihin olosuhteisiin, ja joihin voi kuulua muita rikosoikeudellisia tai muita kuin rikosoikeudellisia seuraamuksia tai toimenpiteitä, jotka ovat oikeassa suhteessa tekojen vakavuuteen, kuten direktiivin (EU) 2026/1021 14 artiklan 2 kohdassa tarkoitetut seuraamukset ja toimenpiteet.

Siltä osin kuin oikeushenkilöt saatetaan vastuuseen tämän direktiivin 6 artiklan 1 kohdan nojalla tämän direktiivin 4 artiklan 2 ja 3 kohdassa tarkoitetuista rikoksista, sovelletaan direktiivin (EU) 2026/1021 14 artiklan 3 kohtaa.”;

6) muutetaan 12 artikla seuraavasti:

a) korvataan 2, 3 ja 4 kohta seuraavasti:

”2. Kun kyse on 3 artiklan, 4 artiklan 1 kohdassa ja 5 artiklassa tarkoitetuista rikoksista, joista määrättävän vankeusrangaistuksen enimmäiskesto on vähintään neljä vuotta, jäsenvaltioiden on toteutettava tarvittavat toimenpiteet, jotta rikosten tutkinta, syytteeseenpano, oikeudenkäynti ja niistä tuomitseminen on mahdollista vähintään viiden vuoden ajan näiden rikosten tekemisestä.

3. Poiketen siitä, mitä 2 kohdassa säädetään, jäsenvaltiot voivat määrittää vanhentumisajan, joka on lyhyempi kuin viisi vuotta mutta kuitenkin vähintään kolme vuotta, edellyttäen, että tällaisen vanhentumisajan kuluminen voidaan keskeyttää tai pysäyttää tiettyjen toimien vuoksi.

4. Kun kyse on 4 artiklan 2 ja 3 kohdassa tarkoitetuista rikoksista, joista määrättävän vankeusrangaistuksen enimmäiskesto on vähintään neljä vuotta, jäsenvaltioiden on toteutettava tarvittavat toimenpiteet, jotta rikosten tutkinta, syytteeseenpano, oikeudenkäynti ja niistä tuomitseminen on mahdollista vähintään kahdeksan vuoden ajan näiden rikosten tekemisestä.”;

b) lisätään kohdat seuraavasti:

”5. Poiketen siitä, mitä 4 kohdassa säädetään, jäsenvaltiot voivat määrittää vanhentumisajan, joka on lyhyempi kuin kahdeksan vuotta mutta kuitenkin vähintään viisi vuotta, edellyttäen, että tällaisen vanhentumisajan kuluminen voidaan keskeyttää tai pysäyttää tiettyjen toimien vuoksi.

6. Jäsenvaltioiden on toteutettava tarvittavat toimenpiteet säätääkseen vähintään viiden vuoden pituisesta vanhentumisajasta, joka alkaa 3 artiklassa, 4 artiklan 1 kohdassa ja 5 artiklassa tarkoitetusta rikoksesta lainvoiman saaneen tuomion päivämäärästä ja jonka puitteissa seuraavat seuraamukset voidaan panna täytäntöön kyseisen tuomion jälkeen:

a) yli vuoden vankeusrangaistus; tai vaihtoehtoisesti

b) vankeusrangaistus rikoksesta, josta voidaan määrätä vankeusrangaistus, jonka enimmäiskesto on vähintään neljä vuotta.

7. Poiketen siitä, mitä 6 kohdassa säädetään, jäsenvaltiot voivat määrittää vanhentumisajan, joka on lyhyempi kuin viisi vuotta mutta kuitenkin vähintään kolme vuotta, edellyttäen, että tällaisen vanhentumisajan kuluminen voidaan keskeyttää tai pysäyttää tiettyjen toimien vuoksi.

8. Jäsenvaltioiden on toteutettava tarvittavat toimenpiteet säätääkseen vähintään kymmenen vuoden pituisesta vanhentumisajasta, joka alkaa 4 artiklan 2 ja 3 kohdassa tarkoitetusta rikoksesta lainvoiman saaneen tuomion päivämäärästä ja jonka puitteissa seuraavat seuraamukset voidaan panna täytäntöön kyseisen tuomion jälkeen:

a) yli vuoden vankeusrangaistus, tai vaihtoehtoisesti

b) vankeusrangaistus rikoksesta, josta voidaan määrätä vankeusrangaistus, jonka enimmäiskesto on vähintään neljä vuotta.

9. Poiketen siitä, mitä 8 kohdassa säädetään, jäsenvaltiot voivat vahvistaa vanhentumisajaksi lyhyemmän ajan kuin kymmenen vuotta mutta kuitenkin vähintään viisi vuotta edellyttäen, että vanhentumisaika voidaan keskeyttää tai pysäyttää tiettyjen toimien vuoksi.”.

37 artikla

Saattaminen osaksi kansallista lainsäädäntöä

1. Jäsenvaltioiden on saatettava tämän direktiivin noudattamisen edellyttämät lait, asetukset ja hallinnolliset määräykset voimaan viimeistään 1 päivänä kesäkuuta 2028.

Edellä olevan 20 artiklan 5 kohdan ja 21 artiklan mukaisten velvoitteiden osalta jäsenvaltioiden on kuitenkin saatettava tämän direktiivin noudattamisen edellyttämät lait, asetukset ja hallinnolliset määräykset voimaan viimeistään 1 päivänä kesäkuuta 2029.

2. Näissä jäsenvaltioiden antamissa säädöksissä on viitattava tähän direktiiviin tai niihin on liitettävä tällainen viittaus, kun ne julkaistaan virallisesti. Jäsenvaltioiden on säädettävä siitä, miten viittaukset tehdään.

3. Jäsenvaltioiden on toimitettava tässä direktiivissä säännellyistä kysymyksistä antamansa keskeiset kansalliset säännökset kirjallisina komissiolle.

38 artikla

Arviointi ja raportointi

1. Komissio toimittaa viimeistään 1 päivänä kesäkuuta 2030 Euroopan parlamentille ja neuvostolle kertomuksen, jossa arvioidaan, missä määrin jäsenvaltiot ovat toteuttaneet tarvittavat toimenpiteet tämän direktiivin noudattamiseksi.

2. Komissio toimittaa viimeistään 1 päivänä kesäkuuta 2032 Euroopan parlamentille ja neuvostolle kertomuksen, jossa arvioidaan tämän direktiivin lisäarvoa korruption torjunnan kannalta, mukaan lukien arvio 7 artiklasta ja sen täytäntöönpanosta jäsenvaltioissa. Kyseisessä kertomuksessa on käsiteltävä myös tämän direktiivin vaikutusta perusoikeuksiin ja -vapauksiin. Komissio päättää tarvittaessa asianmukaisista jatkotoimista tämän arvioinnin perusteella.

39 artikla

Voimaantulo

Tämä direktiivi tulee voimaan kahdentenakymmenentenä päivänä sen jälkeen, kun se on julkaistu *Euroopan unionin virallisessa lehdessä*.

40 artikla

Osoitus

Tämä direktiivi on osoitettu jäsenvaltioille perussopimusten mukaisesti.

Tehty Strasbourgissa 29 päivänä huhtikuuta 2026.

Euroopan parlamentin puolesta	*Neuvoston puolesta*
Puhemies	*Puheenjohtaja*
R. METSOLA	M. RAOUNA